

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ต้องตา สนิทไทย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2565

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ต้องตา สนิทไทย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีอนุมัติการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
เสนอโดย นายต้องตา สนิทไทย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล)

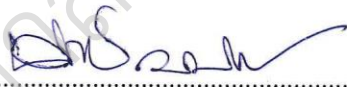
วันที่ 10 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

คณะกรรมการสอบค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวัดล จุลสุคนธ์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์
ชื่อนักศึกษา	ต้องตา สนิทไทย
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ วิชยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 130 คน ครูผู้สอน จำนวน 195 คน สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ แบบไม่กำหนดสัดส่วน และสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 ความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตาม เพศ และ ประสบการณ์ในการทำงาน

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสริมทรัพย์ วรปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล จุลสุคนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถามตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำการค้นคว้าอิสระซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า อาจารย์ ดร. ภัสยกร เลาสวัสดิกุล อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร. ชูชาติ พยอม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปนิตา เนื่องพะนอม

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่กรุณาให้คำปรึกษาเสนอแนะ และเป็นกำลังใจในการทำค้นคว้าอิสระจนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน

คุณค่าและประโยชน์ของค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะคุณแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ต้องตา สนิทไทย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	5
สมมติฐานของการค้นคว้าอิสระ.....	5
กรอบแนวคิดของการค้นคว้าอิสระ.....	5
ประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระ.....	6
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	14
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	16
หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	20
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	20
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	22
ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	26
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	26
หลักการบริหารงานวิชาการ.....	29
ความสำคัญของงานวิชาการ.....	31
กระบวนการบริหารงานวิชาการ.....	33
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	35
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ.....	38
การพัฒนาหลักสูตร.....	38
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	41
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน.....	47

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	51
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	55
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	57
การนิเทศการศึกษา.....	61
การแนะแนวการศึกษา.....	64
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	68
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	72
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น.....	75
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้บ องค์กร และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
งานวิจัยในประเทศ.....	79
งานวิจัยต่างประเทศ.....	89
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	93
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	100
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	101

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	126
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	126
สมมติฐานของการค้นคว้าอิสระ.....	126
วิธีดำเนินการวิจัย.....	126
สรุปผล.....	128
อภิปรายผล.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	147
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	148
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	162
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	164
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (try out) เครื่องมือ ในการวิจัย.....	170
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	174
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	176

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	101
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร.....	102
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	103
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	104
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน...	105
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	106
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง การศึกษา.....	107
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	108
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	109
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา.....	110

ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา.....	111
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	112
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น.....	113
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	114
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านภาพรวม.....	115
ตาราง 16	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามเพศ.....	116
ตาราง 17	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	117
ตาราง 18	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้.....	119

ตาราง 19	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	119
ตาราง 20	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร....	121
ตาราง 21	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้.....	122
ตาราง 22	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน.....	122
ตาราง 23	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	123
ตาราง 24	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	123
ตาราง 25	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการแนะแนว การศึกษา.....	124
ตาราง 26	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	124

ตาราง 27	การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ภาพรวม.....	125

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	6
ภาพ 2 แสดงกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรเดมिंग (Deming Circle) ของ Dr. Edward W. Deming.....	34
ภาพ 3 แผนภูมิแสดงการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	53

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาถือเป็นปัจจัยที่ทุกประเทศใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนามนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานในการนำพาประเทศให้ก้าวหน้ายั่งยืน การศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีความรู้คู่คุณธรรม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐมาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 57)

หลังจากปฏิรูปโครงสร้างตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม คนไทยยุคปฏิรูปการศึกษา จะเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม และมีความสุข เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นคนไทยที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่เรียนรู้ มุ่งทำงาน และเชี่ยวชาญในการใช้ชีวิต เป็นผู้ที่มีความคิดเป็น ทำเป็น คิดสร้างสรรค์และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้ที่สามารถสร้างความรู้ใหม่ ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ รักการทำงาน และมีพลวัตในตนเองสูงและเป็นคนไทยที่มาตรฐานสากล คือเป็นผู้มีความสามารถทางด้านภาษาสากล เทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมนานาชาติมีค่านิยมสากล และสามารถบูรณาการวิถีชีวิตไทยกับสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 3-4)

การบริหารงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนมีโอกาสในการตัดสินใจมากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ให้สถานศึกษารับผิดชอบการบริหารงานวิชาการโดยตรงซึ่งเป็นเรื่องที่สถานศึกษาจะต้องปรับตัวอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องรู้

เข้าใจ และมีทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารวิชาการ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งทางด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรู้และเข้าใจกรอบแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดีจนสามารถนำไปดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในขณะเดียวกัน ก็สนองความต้องการ ความสนใจ และท้องถิ่นรวมทั้งสามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การเรียนรู้ที่เหมาะสมและการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 29)

โรงเรียนเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาความรู้ใหม่ๆ จึงต้องเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 39 วรรค 2 ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 151-157)

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก และจะต้องใช้เวลามากกว่างานด้านอื่นๆ โดยมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการให้คำแนะนำร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดการที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรการ งานการเงินหรือการก่อสร้างอาคารสถานที่เพราะเป็นงานที่เห็นผลชัดเจนและรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่นๆ มักจะมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและบริหารงานวิชาการ จึงทำให้งานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียนที่สุดของระบบและเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียน และใช้กำกับกระบวนการ

ดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่เป็นคนสมบูรณ์ งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบ ดังนั้น โรงเรียนที่งานวิชาการล้าหน้าโรงเรียนนั้นมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม และเป็นที่ยอมรับส่วนโรงเรียนใดงานวิชาการล้าหลัง โรงเรียนนั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดศรัทธาและไม่เป็นที่ยอมรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 31)

การบริหารงานวิชาการจึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาซึ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการนั้นประกอบไปด้วย งานด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นตลอดจนการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 6)

ในยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารและการคมนาคม ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติอย่างเร่งรีบ โดยการมุ่งให้ประชากรของประเทศมีลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ร่วมมือกันเสริมสร้างชุมชน สังคม และประเทศชาติ กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนและแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข (ศศิธรดา แพงไทย, 2559, หน้า 7) บทบาทการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาทสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องฝึกฝนและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ด้วยการศึกษเพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษา ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหรือศึกษาด้วยตนเองเพื่อพัฒนาองค์ความรู้แห่งวิชาชีพ สมรรถนะในการปฏิบัติงานและการบำเพ็ญคุณธรรม จริยธรรม ที่ส่งเสริมให้มีความคิดดีเจียมแหลม ความเป็นคนดี (ด้านส่วนตัว ครอบครัวยุวชน สังคม) รวมทั้งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน โดยปฏิบัติให้เป็นกิจนิสัยจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดีและพร้อมที่จะสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งพัฒนาการเรียนรู้ของครูนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป (ทัสนี วงศ์เย็น, 2555, หน้า 38) งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะ

เป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องมาจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมนั้น ขึ้นอยู่ลักษณะของงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, หน้า 1) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครูผู้สอน กระตุ้นเตือนให้คำแนะนำ และประสานงานให้ครูผู้สอนทุกคนร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ การที่พิจารณาถึงคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาในระบบสถานศึกษานั้น เราอาจพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมของผู้เรียนตลอดจนความมั่งคั่งในด้านต่างๆ ในตัวผู้เรียน ผลผลิตที่ว่ามีสืบเนื่องมาจากการฝึกฝน อบรมและสั่งสอนทั้งในและนอกห้องเรียนทั้งสิ้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดผลิตผลดังกล่าวนี้ จะต้องอาศัยในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งก็หมายถึงการบริหารงานวิชาการ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551, หน้า 2)

ซึ่งการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำนโยบายการศึกษาของรัฐไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการ ถือเป็นภารกิจที่เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้าและมีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย และความคาดหวังของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน การศึกษาทุกระดับประสบปัญหา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักท่องจำมากกว่าสอนแบบคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 ระดับคะแนนทุกกลุ่มสาระวิชาหลัก 4 กลุ่ม คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีผลการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับคะแนนทุกกลุ่มสาระวิชาหลัก 4 กลุ่ม มีผลการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศเช่นกัน และนอกจากนี้ระดับคะแนนโดยรวมทุกระดับชั้นยังไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2564, หน้า 19-20) ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะในการบริหารจัดการด้านการศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งผลต่อคุณภาพของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนตามลำดับ นอกจากนี้ งานคั่นคว่ำอิสระยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหา กำหนดนโยบาย และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการคั่นคว่ำอิสระ

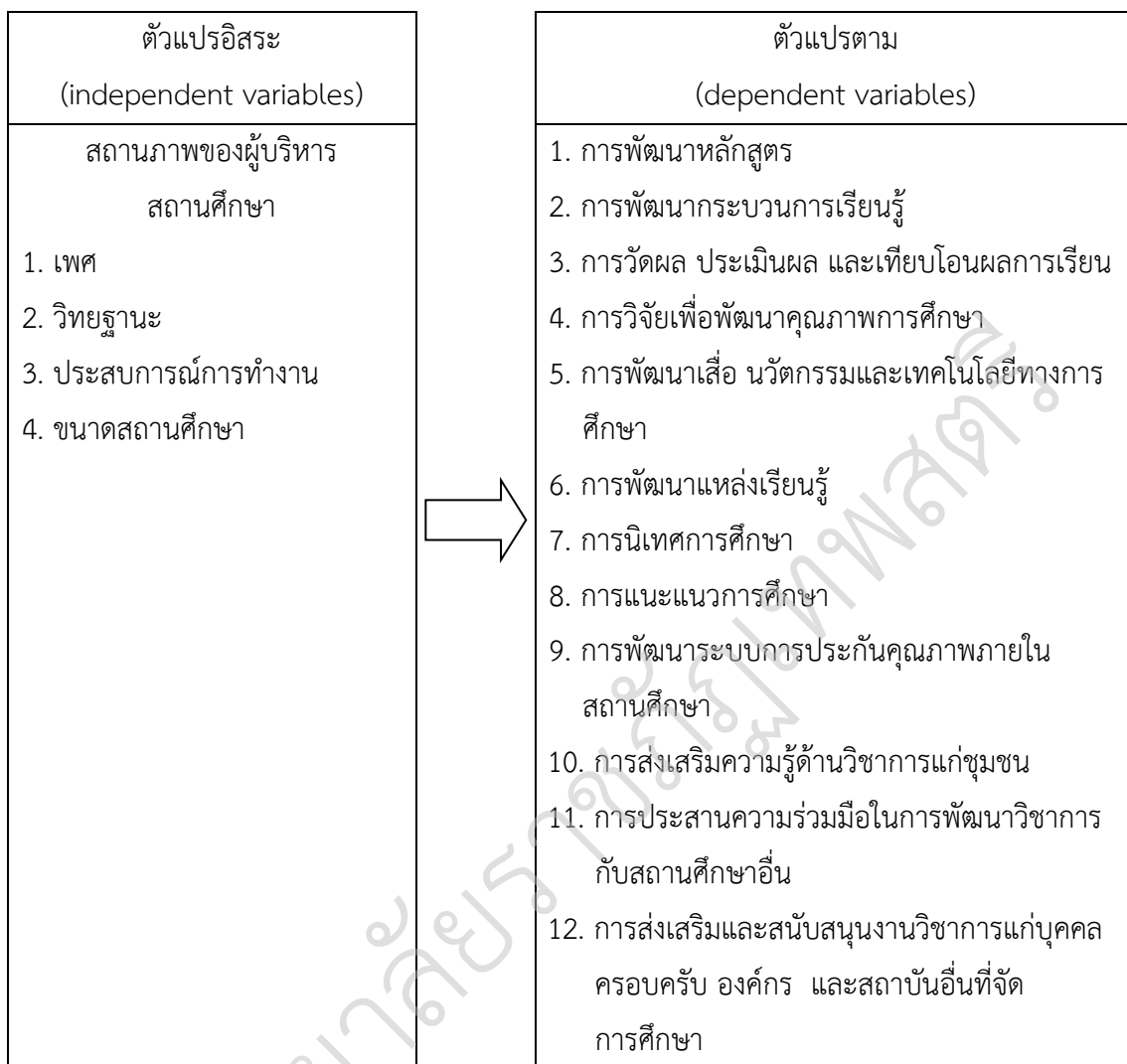
1. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เมื่อจำแนกตาม เพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการคั่นคว่ำอิสระ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดของการคั่นคว่ำอิสระ

กรอบแนวคิดในการการคั่นคว่ำอิสระในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครูในขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 6-7) ตามรายละเอียดกรอบแนวคิด ดังภาพที่แสดง ต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานด้านบริหารวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่บุคคลที่สนใจนำไปพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการต่อไป

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านเนื้อหาและขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 189 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 189 คน ครูจำนวน จำนวน 1, 531 คน รวมทั้งสิ้น 1, 720 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระมีจำนวนที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่า ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 40 : 60 โดยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 40 จำนวน 130 คน และครู ร้อยละ 60 จำนวน 195 คน

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 วิทยฐานะ

- 1) ไม่มีวิทยฐานะ
- 2) มีวิทยฐานะ

2.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2.1.4 ขนาดสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)

2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)

3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในการบริหารงานวิชาการ 12 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 6-7) คือ

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร

2.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

2.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.2.7 การนิเทศการศึกษา

2.2.8 การแนะแนวการศึกษา

2.2.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2.2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2.2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรม แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ หรือการกระทำต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษานิติบุคคลที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวัดจากระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนา การเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-38)

2.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา การนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้ครูได้ส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นๆ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง มีการศึกษา วิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษา การวิจัยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา การศึกษาการบริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษา การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น การเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรืองานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา

งานด้านวิชาการ การประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน การประสานความร่วมมือในการจัดหา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง การสำรวจแหล่ง การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกสถานศึกษา มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่ง การเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่นในบริเวณใกล้เคียง การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้ครูใช้ แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.7 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอนภายในสถานศึกษา การนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและ เหมาะสม การประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา การติดตาม ประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

2.8 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลการจัดการระบบการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา การแนะแนว การศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา การติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนว การศึกษาในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาภายใน เขตพื้นที่การศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่ การศึกษา การประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาเครือข่าย การแนะแนว นอกเขตพื้นที่การศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาเครือข่าย การแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษา

2.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์ การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา การวางแผนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา การพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบ

ประเมินคุณภาพภายใน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดของกระทรวง

2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชน การสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชน การจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ การพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาวิชาการหรือ การให้หน่วยงานอื่นมาส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมให้กับสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบ

2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การวางแผน การประสานความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่างๆ กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านงานวิชาการ

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 หมายถึง ระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่ง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 189 โรงเรียนใน 4 อำเภอ คือ อำเภอศรีเทพ อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอบึงสามพัน อำเภอหนองไผ่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างกรอบแนวความคิดและสมมุติฐาน ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 3.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 3.2 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 3.3 ความสำคัญของงานวิชาการ
 - 3.4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 3.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ
 - 4.1 การพัฒนาหลักสูตร
 - 4.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 4.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
 - 4.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 4.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
 - 4.7 การนิเทศการศึกษา
 - 4.8 การแนะแนวการศึกษา
 - 4.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- 4.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
 - 4.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
 - 4.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

วิรัช สงวนวงษ์วาน (2550, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและกิจกรรมต่างๆ ระหว่างแผนกงานหรือในทีมงานและประสานงานกับบุคคลต่างๆ ภายนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สุพิช จุ้ยกลาง (2550, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งของรัฐและเอกชน

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำให้บุคลากรทางการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารมืออาชีพในการนำโรงเรียนให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน โดยอาศัยความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่เอื้อโดยเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและทุกฝ่าย ทุกสถาบันทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553, หน้า 45) ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ในการดำเนินงาน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลได้เพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งการร่วมแรงร่วมใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 5) ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายหรือตามแผนปฏิบัติการที่ได้วางไว้

อิมเมการ์ท (Immegart, 1988, p.324) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถทางสติปัญญา การโน้มน้าว ความมั่นใจในตนเอง และเป็นผู้ที่มีพลังมากพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามสถานภาพของผู้นำ

จาคอบส์ (Jacobs, 1990, p.283) ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และจัดการเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการนักเรียน รวมทั้งการบริหารธุรกิจโรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุจุดหมายปลายทางของการศึกษาที่ตั้งไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ ครู นักเรียน บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน

คอนเจอร์ (Conger, 1998, p.132) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลง การกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มให้ดำเนินไปด้วยดี

ยุกส์ (Yukl, 1998, p.132) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มากด้วยพลังอำนาจเป็นบุคคลที่มีพลังขับเคลื่อนเพื่อชัยชนะ และเป็นบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยการนำสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามบทบาทหน้าที่และภารกิจขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ ใช้กระบวนการบริหารที่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

สินธร คำเหมือน (2550, หน้า 16) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา คือ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนคุณลักษณะหลายประการมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ

ศิริพงษ์ เสาภายน (2550, หน้า 25-26) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญ เป็นกลไกที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทำให้การปฏิรูปการศึกษาไทยบรรลุผลตามเจตนารมณ์และช่วยให้แผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาของไทยเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากในภาคปฏิบัติจะเป็นตัวการและเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรง ในการดูแลควบคุมกำกับและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้

การดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 77) กล่าวว่า บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอน และการเรียนรู้รวมทั้งประสานสัมพันธ์ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษา จึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และศักดิ์ศรีให้ข้อคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษา

สุทธ โคตรบรรเทา (2551, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่าการบริหารกิจการหรืองานใดให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย จำเป็นต้องมีผู้บริหาร ผู้นำหรือหัวหน้า เพื่อทำหน้าที่ในการวางแผน จัดองค์การ ควบคุมดูแลและจูงใจหรือนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานลุล่วงตามเป้าหมาย โดยองค์การทุกประเภทจำเป็นต้องมีผู้บริหาร ผู้นำหรือหัวหน้า

กฤษดา สุภสร (2552, หน้า 16) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างมากในการบริหารงานและการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีบทบาทในการเสริมสร้าง สนับสนุนและวางแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน ประสานและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 1) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร โดยเฉพาะในองค์กรภาคเอกชนนั้น เห็นได้ชัดว่าความอยู่รอดขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้นภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงินธนาคาร การบริหารธุรกิจ การค้า การอุตสาหกรรม รวมทั้งการศึกษาเอกชนตั้งแต่อนุบาลถึงอุดมศึกษา จึงต้องสรรหาผู้บริหารที่มีฝีมือหรือมีความสามารถสูงเพื่อความสำเร็จในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554, หน้า 33) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่พัฒนาองค์กรงานบุคคล เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน

ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์เป็นตัวจักรสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน อันมีผลต่อคุณภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ

ไฮมัน, สก็อต, และคอนเนอร์ (Haimann, Scott, & Connor, 1985, p.422) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานและ คุณสมบัติหลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารที่ขาดความสมารถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหา ของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิด ความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กร ไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

เชลเดรก (Sheldrake, 1996, p.3) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือกระบวนการ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถ แต่สิ่งเหล่านี้จะไม่มีประโยชน์ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความสามารถในการบริหาร

คอนเจอร์ (Conger, 1998, p.79) กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางนโยบายในเรื่องโปรแกรมทาง การศึกษาและกระบวนการสอน บุคลากร นักเรียน ครูอาจารย์ การเงินและธุรการต่างๆ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่สำคัญและเป็นกลไกหลักในการกำหนด นโยบายวิสัยทัศน์และพันธกิจ ต้องทำหน้าที่ และรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลควบคุม กำกับและ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษา ให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้

3. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ดวงแก้ว โพธิ์อ้น (2550, หน้า 18) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร ในการบริหารงานโรงเรียน โดยมีบทบาทที่สำคัญ 17 ประการ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน (direction setter)
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (leader catalyst)
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (planner)
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (decision maker)
5. บทบาทเป็นผู้จัดองค์การ (organizer)
6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง (change manager)
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (coordinator)
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (communicator)

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (conflict manager)
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (problem manager)
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ (system manager)
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (instructional manager)
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (personal manager)
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (resource manager)
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (appraiser)
16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ (public relater)
17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ (ceremonial head)

สินธร คำเหมือน (2550, หน้า 20) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู มีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผล การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เสริมสร้างขวัญกำลังใจ การประชาสัมพันธ์ซึ่งมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้องค์กรสามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

วุฒิไกร เลื่อนแป้น (2552, หน้า 11) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบและมีภารกิจในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่นั้นและเป็นหน้าที่ตามความรับผิดชอบที่บุคคลผู้เกี่ยวข้อง มีความหวังหรือมีความคาดหวังว่าจะต้องประพฤติปฏิบัติ ด้วยความรับผิดชอบ

สุพล วงสินธ์ (2552, หน้า 16) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ที่มีการกำหนดไว้หรือที่ได้รับมอบหมาย เน้นความมุ่งหวังของบุคคลอื่นที่คาดว่าบุคคลในตำแหน่งพึงกระทำหรือแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานการณ์

สมศักดิ์ พระเดชกิง (2553, หน้า 79) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังของสมาชิกกลุ่มในองค์กร หรือหน่วยงานต้องมีรายละเอียดของงานเพื่อเป็นตัวกำหนดบทบาทของบุคคลในการทำงาน คนงานทุกคนจะต้องอ่านหรือศึกษารายละเอียดของงานเพื่อจะรู้ว่าต้องมีหน้าที่อะไรบ้าง ถึงแม้ว่ารายละเอียดของงานไม่ครอบคลุมถึงงานในหน้าที่ทุกอย่างแต่จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้บุคคลได้รู้ว่าควรแสดงบทบาทอย่างไรหรือต้องทำงานอะไรบ้าง

ไสว สายยศ (2553, หน้า 15) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเปรียบเสมือนเข็มทิศในการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังมีบทบาทต่อไปนี้

1. บทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากอำนาจและสถานะตำแหน่งแบบทางการ เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์รวมประสาทขององค์การ ประกอบด้วยบทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์การ บทบาทเป็นผู้นำองค์การ และบทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์

2. บทบาทเชิงสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยบทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล ได้แก่ บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และบทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์

3. บทบาทเชิงตัดสินใจ ประกอบด้วย บทบาทเป็นผู้ประกอบการ บทบาทเป็นผู้จัดสิ่งก่อกวน บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร และบทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง

ธวันต์ จุ้ยศิริ (2554, หน้า 11) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามบทบาทที่ได้รับและจะต้องปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบให้เกิดประสิทธิผลตามที่สังคม คาดหวังและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

กอร์ดัน (Gorton, 1983, p.71) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 ประการ คือ

1. เป็นผู้จัดการ ได้แก่ การคาดหวังว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้จัดทำโครงการบริหาร โดยกำหนดหน้าที่ตำแหน่งงานต่างๆ ประสานงานทรัพยากรที่เป็นมนุษย์และที่มีใช่มนุษย์เข้าด้วยกันเพื่อให้เป้าหมายของหน่วยงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นผู้นำทางการศึกษา

3. เป็นผู้มีวินัยและรักษาวินัย บทบาทของครูใหญ่ในเรื่องระเบียบวินัยนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียนในสายตาของผู้ปกครองและนักเรียน

4. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้ 2 ประการ คือ การสร้างขวัญให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และสภาพในโรงเรียนจะเต็มไปด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างมนุษย

5. เป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงแผนงานหรือกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด

6. เป็นคนกลางที่จะจัดหรือประสานงานในเรื่องขัดแย้งต่างๆ ผู้บริหารโรงเรียนต้องกล้าเผชิญปัญหาขัดแย้งต่างๆ ที่เกี่ยวกับครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารจะต้องยึดมั่นในความเป็นกลาง รักษาความเที่ยงตรง การแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้นำ เป็นการแสดงให้เห็นพฤติกรรมของผู้นำซึ่งเป็นที่คาดหวังของผู้ตามและเป็นที่ต้องการของกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัฒนธรรม ที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมนั้นๆ

เนเชวิช (Knezevich, 1984, p.27) กล่าวว่า งานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจทางการบริหารการศึกษา ได้แก่

1. นำนโยบายของหน่วยเหนือไปปฏิบัติ

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย ทิศทางและจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของภารกิจให้ชัดเจนและปฏิบัติตามนั้น

3. จัดหาทรัพยากรต่างๆ และใช้ด้วยความสุขุมรอบคอบ

4. ช่วยเพิ่มผลผลิตของบุคลากรทุกคน

5. ประสานความพยายามของบุคลากรเข้าด้วยกัน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานภายในองค์กร

6. กำกับดูแลให้องค์กรเจริญก้าวหน้าไปตามวัตถุประสงค์

7. สร้างบรรยากาศที่พึงปรารถนาขององค์กร

8. ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ที่ใช้การทำงานและบุคลากรในองค์กรในองค์กรที่มีประสิทธิผลจะมีผลผลิตและการเคลื่อนไหวที่กระฉับกระฉ่อง

9. รายงานกิจการให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงทราบ

อับรามสัน (Abramson, 1996, pp.1-4) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึง การทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในการบริหารงาน ได้แก่

1. เป็นตัวกลางในการเปลี่ยนแปลง (change agent) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสิ่งทีล้าสมัยและไม่ถูกต้อง โดยต้องมีความมั่นคงเข้มแข็ง

2. การเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ลงทุน มีความคิดสร้างสรรค์ และมีปฏิภาณไหวพริบดี

3. การเป็นผู้ให้คำปรึกษา (counselor) ผู้บริหารต้องเน้นให้ความสำคัญแก่บุคคลและเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากบุคลากร

ยुकล์ (Yukl, 1998, p.129) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจากพฤติกรรม การบริหารซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

1. บทบาทการสร้างความสัมพันธ์ (building relationship) ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ (networking) การให้การสนับสนุน (supporting) การจัดการความขัดแย้งและสร้างทีมงาน (managing conflict and team building)

2. บทบาทในการให้และเสาะหาข้อมูล (giving-seeking information) ได้แก่ การติดตาม (monitoring) การให้ข่าวสารข้อมูล (informing) การสร้างความชัดเจน (clarifying)

3. บทบาทในการตัดสินใจ (making decision) ได้แก่ การวางแผนและการจัดองค์การ (planning and organizing) การปรึกษาและการมอบหมายงาน (consulting and delegating) การแก้ปัญหา (problem solving)

4. บทบาทในการใช้อิทธิพล (influencing people) ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจ (motivating) การประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล (recognizing and rewarding)

เคนเนทส์, และเจน (Kenneth, & Jane, 2000, p.103) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่มและกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. บทบาทด้านบุคคล ได้แก่ บทบาทด้านการเป็นหัวหน้าองค์กรและเป็นผู้นำของหมู่คณะ
 2. บทบาทในด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นศูนย์กลางของระบบประสาทขององค์กร อันประกอบด้วย การรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
 3. บทบาทในการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ เป็นผู้จัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ภายในองค์กร
- จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทสำคัญดังนี้ เป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้กำหนดหน้าที่ ตำแหน่งงานต่างๆ และประสานงานด้านบุคลากร เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถสร้างสภาพแวดล้อม และขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้มีวินัย และรักษาวินัยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร เป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดทำแผนงานหรือกำหนดแผนงาน เป็นผู้จัดปัญหาหรือประสานงานในเรื่องความขัดแย้งต่างๆ ที่เกี่ยวกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาและผู้เรียน เกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

สมคิด มาวงค์ (2554, หน้า11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคลากรหลายๆ คน ร่วมมือกันในการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 24) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา

ที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สินีนาฏ พรหมมิ (2557, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทักษะทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เยาวชนให้ได้รับการศึกษาอย่างครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างเคร่งครัดซึ่งขอบข่ายในการบริหารมี 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชา การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไป ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

พิพัฒน์ กล้าผจญ (2558, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการทำงานที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษามากที่สุด และการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเพราะเป็นกระบวนการทำงาน โดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

อร่าม วัฒนชะ (2561, หน้า 37) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนที่ทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

สุนิสา มุ่ยจิ้น (2563, หน้า 12) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของสถานศึกษา การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

กูด (Good, 1973, p.14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวก การควบคุม และการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของสถานศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษา และการควบคุมการจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน แผนการสอนหลักสูตร กิจกรรม วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการแนะแนว

แคโดลี, และคนอื่นๆ (Candoli, et al., 1992, p.7) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดเตรียมหรือการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและให้บริการด้านต่างๆ แก่ระบบสถานศึกษา

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 1996, p.170) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารบุคลากรทางการศึกษาครูนักเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและดำเนินการตามข้อตกลงที่ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2001, pp.437 – 438) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การตัดสินใจ องค์กร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

เซอร์จิอวานนี (Sergiovanni, 2004, p.310) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือในการทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้หากสถานศึกษามีความสามารถที่จะบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลได้ย่อมส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ทักษิณ จันทรรัตน์บุปผา (2554, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาให้กับเยาวชนและประชาชนของรัฐและเอกชนอย่างเป็นระบบตามที่ตั้งไว้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญา เวสารัชช (2554, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ภารดี อนันต์นาวี (2555, หน้า 8) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาที่กลุ่มเผชิญ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง หรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สินีนานู พรหมมิ (2557, หน้า 13) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมี ดังต่อไปนี้ 1) มีเทคนิคและเป้าหมายในการบริหารที่ชัดเจน 2) จัดระบบ

การบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูล โดยวางแผนและดำเนินการตามแผนอย่างมีระบบ 4) มีความรอบคอบเพื่อให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี 5) มีการประเมินผลและติดตามผล เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น 6) การมุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษา และ 7) จัดหาวิธีการในการทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

สุนิสา มัยจิ้น (2563, หน้า 13) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา มีการพัฒนาทักษะความรู้ในกระบวนการดำเนินงาน และการสั่งสมประสบการณ์ การกำหนดเป้าหมาย และการวางแผนในการทำงานอย่างต่อเนื่อง การยอมรับจากบุคคลทั้งภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

กอร์ดัน (Gorton, 1983, p.71) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ 6 ประการ ดังนี้ 1) บทบาทในฐานะผู้บริหาร 2) บทบาทในฐานะผู้นำทางการสอน 3) บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย 4) บทบาทในฐานะผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ 5) บทบาทในฐานะผู้ประเมินผล และ 6) บทบาทในฐานะผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

روبินส์ (Robbins, 1998, p.11) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการในการบริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา

เจสซี (Jesse, 1999, p.140) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษานั้น ไม่ว่าจะในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ ผู้บริหารล้วนต้องตระหนักถึงหลักในการบริหาร โดยมุ่งบริหารจัดการให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอนของสถานศึกษาอย่างสูงสุด มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการบริหารที่ดี และร่วมทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นการร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างสูงสุด โดยไม่มีข้อจำกัดของขนาดของสถานศึกษามาเป็นเหตุผลในการบริหารสถานศึกษา

ฮอย, และมิเกล (Hoy, & Miskel, 2005, p.84) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะสถานศึกษาเป็นองค์กรที่สำคัญในการให้บริการด้านการสอนและการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงเหมาะที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรอื่น เพราะเป็นสถานที่ที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงศักยภาพ เพื่อการสร้างสรรค์และเป็นแหล่งที่ผู้ร่วมงานจากหลายๆ แหล่งจะมาเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้ในในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาที่กลุ่มเผชิญ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้ในในการชักจูง หรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 19) กล่าวว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 9) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารและการจัดการสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจให้สถานศึกษามากที่สุด โดยมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาการเกี่ยวกับการให้ความเห็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย 1) การจัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2) การอนุมัติใช้จ่ายเงินงบประมาณ 3) การโอนและเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 4) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 5) การตรวจสอบติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณ 6) การตรวจสอบติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน และ 7) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

3. ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อภารกิจของสถานศึกษา โดยขอบข่ายการบริหารงานบุคคล มีดังนี้ 1) การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) การเลื่อนขั้นเงินเดือน 5) การลาทุกประเภท 6) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 7) วินัยและการรักษา

วินัย 8) การออกจากราชการ 9) การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ 10) การส่งเสริมประเพณี วิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป เป็นงานที่ให้บริการสนับสนุนส่งเสริมประสานงานและ อำนวยการรวมทั้งประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อ สาธารณชน โดยมีขอบข่ายการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 1) การพัฒนาระบบและเครือข่าย การศึกษา 2) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) การพัฒนา มาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 8) การดำเนินงานธุรการ

การดี อนันต์นาวิ (2553, หน้า 287) กล่าวว่า ขอบข่ายของการดำเนินงานของ สถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณได้แก่การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทาง การศึกษา

2. การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

3. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเสนอของบประมาณ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 121) กล่าวว่า ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร สถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงาน งบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2556, หน้า 53) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร และ 4) ด้านบริหารทั่วไป

แฮร์ริส (Harris, 1975, p.124) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 5 ประการ คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงบประมาณ 4) การบริหารงาน กิจกรรมนักเรียน และ 5) การบริการทั่วไป

แคมเบล, และคนอื่นๆ (Campbell, et al., 1978, p.201) กล่าวว่า ขอบข่าย การบริหารสถานศึกษาไว้ 5 ประการ คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารบุคลากรทางด้าน การสอน 3) การบริการนักเรียน 4) การบริหารอาคารสถานที่ และ 5) การบริหารงบประมาณ

คิมเบิร์ก, และนันเนอร์รี่ (Kimbrough, & Nunnery, 1983, p.164) กล่าวว่า ขอบข่ายงาน บริหารสถานศึกษาเป็น 5 งานด้วยกัน คือ 1) งานบริหารวิชาการ 2) งานบริหารทั่วไป 3) งานบริหาร งบประมาณ 4) งานบริหารงานบุคคล และ 5) งานสร้างความเชื่อถือจากประชาชน

จาร์วิส (Jarvis, 1989, p.45) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน 2) การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน 3) การบริหารบุคลากร

4) การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณ 5) การบริหารงบประมาณและธุรการ และ 6) การบริหารงานพิเศษต่างๆ

กริฟฟิตส์ (Griffiths, 1996, p.5) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษามี 4 ด้าน ดังนี้ 1) การรักษาความสัมพันธ์ชุมชน 2) ปรับปรุงและขยายโอกาสทางการศึกษา 3) จัดหาและพัฒนาบุคลากร และ 4) จัดหาและรักษาอาคารสถานที่

มิลเลอร์ (Miller, 1998, p.241) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา 8 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานโครงการ 2) การเรียนการสอน 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานด้านบุคลากร 5) งานด้านอาคารสถานที่ที่พัสดุอุปกรณ์ 6) งานการเงินและธุรการ 7) งานการประชาสัมพันธ์ และ 8) งานวัดผลประเมินผล

สมิท (Smith, 2002, p.170) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 3 ประการ คือ งานวิชาการ งานบุคลากร ส่วนงานอื่นๆ เช่น งานด้านอาคารสถานที่พัสดุอุปกรณ์ งานการเงินและธุรการ งานการประชาสัมพันธ์ งานวัดผลประเมินผล

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายที่นักวิชาการจำแนกไว้ จะมีลักษณะของงานส่วนใหญ่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้องกันซึ่งประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคลการบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน และได้มีผู้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานหรือดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการที่มีหน้าที่ และภารกิจโดยตรง

ในการจัดการศึกษา มีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า และมีศักดิ์ศรี

ชโลทร ปิงเมือง (2555, หน้า 36) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนา การศึกษา การนิเทศติดตาม ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ (2555, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกอย่างภายในสถานศึกษา รวมไปถึงการเรียนการสอนของผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัยเพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ

นิลวรรณ วัฒนา (2556, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของผู้บริหารในด้านวิชาการ โดยเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีผล ต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งขอบข่ายออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และ 6) การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จรุณี แก้วเอี่ยม (2556, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการ ต่อเนื่องของการจัดการศึกษาอยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ซึ่งงานวิชาการเป็น ภารกิจที่ต้องทำ ส่วนการบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

มูนา จารง (2560, หน้า 36) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้

พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์ (2561, หน้า 62) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็น หัวใจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาคุณภาพและ มาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัด

การเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัด และประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการจะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัด และดำเนินการ และขั้นการส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ

กอร์ตัน (Gorton, 1983, pp.158-164) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียน การสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตร การจัดแผน การเรียน การจัดตารางการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนา บุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน

ฟอเรสต์, และคินเซอร์ (Forest, & Kinser, 2002, p.1) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ ว่าเป็นงานที่จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้

วิก, โฟร์ลอง, และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Furlong, & Heiberger, 2008, p.7) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การวางแผนงานที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงาน ที่เกี่ยวกับวิชาการทั้งหมด ซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่างานบริหารทั่วไป และเป็นสิ่งที่ได้รับ มอบหมายจากองค์กร

ฟราย, เกตเตอร์ดิก, และมาร์แชลล์ (Fry, Ketteridge, & Marshall, 2009, p.3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการว่าเป็นงานที่กำกับติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม การบริหารงานวิชาการและการจัดการ ตลอดจนการรักษา ความเป็นมืออาชีพทางด้านการจัดการเรียนการสอน

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดกิจกรรม ทุกชนิดในโรงเรียน ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคน ในโรงเรียนร่วมกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนในการบริหารโรงเรียนผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงาน ด้านวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีความรู้ทักษะคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ และภาวะสุขภาพตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งจะมี คุณภาพหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการผู้บริหาร จำเป็นจะต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มีผู้ให้ความหมาย หลักการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 163) กล่าวว่า การบริหาร การศึกษาตามบทบาท ภาระ หน้าที่และงานของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ส่วนงาน อื่นๆ ถือเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 22) กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการ ที่สำคัญๆ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (quality management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิต และกระบวนการเป็น ปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของ สังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุม คุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหาร ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงาน วิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3 - Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่างๆ ที่ทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (outcome) ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผล

3.3 ประหยัด (economy) หมายถึง ใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลัง หรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุน ทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล

หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 92) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดส่งส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ชโลทร ปิงเมือง (2555, หน้า 37) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสังคมปัจจุบันการบริหารงานต่างๆ ล้วนแล้วแต่เน้นหลักในการกระจายอำนาจ เพื่อลดทอนกระบวนการที่ซับซ้อนยุ่งยากและล่าช้าในการดำเนินการ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาโดยตรง เป็นหลักในการบริหารสถานศึกษาที่ลดความยุ่งยากซับซ้อน ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการ โดยใช้หลักการบริหารการศึกษาในรูปแบบของการใช้สถานศึกษาเป็นฐานมีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเริ่มต้นช่วงดำเนินการตามแผนและปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้แก่ใครในโครงการได้บ้างและทำประโยชน์ด้วยวิธีใด
3. การมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องกระจายผลประโยชน์

ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมถึงผลประโยชน์ที่เป็นทางบวกและที่เป็นทางลบ ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์หรือเป็นโทษได้ทั้งบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็นความชอบ และความคาดหวังซึ่งมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้จากการรายงานและการประชุมแนวคิดและประสบการณ์

เซอร์จีโอวานนี (Sergiovanni, 1980, p.267) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาตาม บทบาท ภาระหน้าที่และงานของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ ส่วนงานอื่นๆ ถือเป็นงาน ที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน

กอร์ตัน (Gorton, 1983, p.158) กล่าวว่า การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐาน ของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านการวัดและ ประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ จะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและ ดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือ หลักแห่ง ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แคนโดลี, และคนอื่นๆ (Candoli, et al., 1992, p.10) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา ตามบทบาท ภาระ หน้าที่และงานของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์และ ศิลป์ในการบริหารงาน ส่งเสริมพัฒนางานด้านวิชาการให้ครู โดยจัดให้มีการนิเทศ การอบรมสัมมนา ทางวิชาการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและมีบทบาทเป็น ผู้นำทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน เสริมสร้างขวัญกำลังใจอย่างทั่วถึง รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้าในอาชีพ

3. ความสำคัญของงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญ ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนประเภทใดหรือโรงเรียนระดับใดก็ตาม เนื่องจากเป็นงานหลักในการบริหาร สถานศึกษามาตรฐานหรือคุณภาพของการศึกษา มักจะได้รับการพิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็น สำคัญ มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 163) กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญ โดยถือว่าเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ

คุณภาพของผู้เรียน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่นๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญรองลงมาและเป็นงานสนับสนุน ผู้บริหารที่ยึดเอางานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550, หน้า 63) กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการว่างานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับสถานศึกษา การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานก็มักเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 97) กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญ โดยถือว่าเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนงานอื่นๆ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญ

กาญจน์ เรืองมนตรี, และธรินธร นามวรรณ (2554, หน้า 114) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานที่มีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใดหรือโรงเรียนระดับใดก็ตาม เนื่องจากเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษามาตรฐานหรือคุณภาพของการศึกษามักจะได้รับการพิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ

ทิพวรรณ วงษาลาก (2558, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน ที่จะสร้างและส่งเสริมนักเรียน ให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการและได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน

สมิท, และคนอื่นๆ (Smith, et al., 1961, p.170) กล่าวว่า การใช้เวลาในการบริหารงานและการให้ความสำคัญของการบริหารงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า ผู้บริหารใช้เวลาในการบริหารงานในแต่ละด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 2) งานบริหารบุคคลคิดเป็นร้อยละ 20 3) งานบริหารกิจการนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 20 4) งานบริหารการเงินคิดเป็นร้อยละ 5 5) งานบริหารอาคารสถานที่คิดเป็นร้อยละ 5 6) งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนคิดเป็นร้อยละ 5 และ 7) งานบริหารทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5

สมิท, และคนอื่นๆ (Smith, et al., 1969, p.170) กล่าวว่า ได้ทำการศึกษาถึงการบริหารสถาบันทางการศึกษา และพบว่าผู้บริหารสถาบันการศึกษาควรมีความรับผิดชอบในงาน 8 ด้าน และให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 40

มิลเลอร์ (Miller, 1987, p.17) กล่าวว่า ความสำคัญของงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตามโปรแกรม ตลอดจนการวัดผล เพื่อที่จะได้ติดตามผลการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี นั้นเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะละเลยมิได้

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่างานวิชาการจัดเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นงานที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องดูแลมากเป็นอันดับหนึ่งจากงานที่มีทั้งหมด ดังนั้น ผู้บริหารและครูในโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สมดุลและเกื้อกูลส่งเสริมซึ่งกันและกัน ที่สำคัญไม่ควรเน้นงานด้านอื่นๆ เพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้าน จนละเลยงานด้านวิชาการ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนมีข้อผูกพันกับสังคม คือ การให้การศึกษาแก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนใดจะมีมาตรฐานดีเพียงใด คงไม่ได้เน้นเฉพาะอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เท่านั้น แต่ต้องรวมถึงงานอื่นๆ โดยเฉพาะผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เพราะเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของบุคคลที่ออกไปช่วยพัฒนาประเทศเจริญก้าวหน้าต่อไป

4. กระบวนการบริหารงานวิชาการ

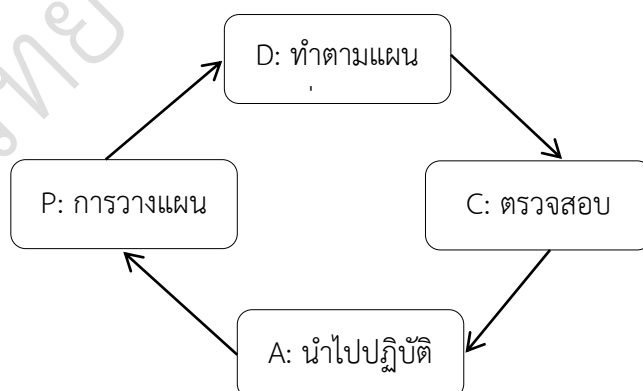
เพชริน สงค์ประเสริฐ (2550, หน้า 61) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรจะใช้หลักวิทยาศาสตร์และหลักวิชาการ โดยใช้วิธีแก้ปัญหาเชิงระบบภายใต้ความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนพัฒนาได้ โดยใช้ระบบ PDCA ของเดมมิ่ง (Deming) คือ บุคลากรทุกคนร่วมวางแผน (Plan) ร่วมปฏิบัติ (Do) ร่วมตรวจสอบ (Check) และร่วมปรับปรุง พัฒนา (Action) รวมถึงการใช้เทคนิคเชิงบูรณาการกับกระบวนการดังกล่าว โดยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร รวมถึงพยายามให้บุคลากรปฏิบัติงานให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านปฏิรูปการเรียนรู้หลักสูตร และระบบการบริหาร นอกจากนี้ผู้บริหารควรเปิดใจให้กว้าง มีวิสัยทัศน์ต่อการเปลี่ยนแปลง โดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวิสัยทัศน์ในเรื่องการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สามารถแก้ปัญหา โดยใช้วิจารณ์ญาณภายใต้ข้อมูล ความมีเหตุผลและใช้วิธีปรึกษาหารือร่วมกับทีมงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน

อำนาจ มีสมทรัพย์ (2553, หน้า 32) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน เป็นงานที่มีความละเอียดอ่อนครอบคลุมงานต่างๆ เป็นวงกว้าง การบริหารงานถ้าจะให้

บรรลุผล ตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารและครูต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และมีการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

ยุคต้นทนต์ หวานฉ่ำ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ชโลธร ปิงเมือง (2555, หน้า 41) กล่าวว่า ในทุกองค์กรได้ถูกกำหนดและถูกออกแบบให้ใช้การบริหารเป็นแนวทางในการบริหารงาน ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ จุดมุ่งหมาย เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางเอาไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเช่นเดียวกันสถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องการกระบวนการบริหารเข้ามาจัดการ และพัฒนาคุณภาพทางด้านวิชาการต่างๆ และไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานใดๆ ก็ต้องมีการใช้กระบวนการบริหารที่เหมาะสม การบริหารงานวิชาการก็เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า กระบวนการบริหารวิชาการ จะต้องมีการเข้ามาเกี่ยวข้องกับฝ่ายการบริหารจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิชาการ ความสำคัญวัตถุประสงค์ ตลอดจนขอขยายและกระบวนการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการบริหารวิชาการ ในการที่จะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องใช้กระบวนการบริหารการดำเนินงานวิชาการ โดยใช้ขั้นตอนที่เรียกว่าวงจรเดมมิง (Deming Circle) โดย Dr. Edward W. Deming มี 4 ขั้นตอน ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

ภาพ 2 แสดงกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรเดมมิง (Deming Circle) ของ Dr. Edward W. Deming (1986, p.10)

P: Plan หมายถึง การกำหนดโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมและการกำหนดวัตถุประสงค์/ เป้าหมาย รวมถึงการกำหนดค่าชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมายให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจนโยบาย และวัตถุประสงค์

D: Do หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิผลประสิทธิภาพ และคุณธรรม

C: Check หมายถึง การควบคุมการเฝ้าระวังการตรวจติดตามการวัดการประเมินผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับค่าชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย

A: Action หมายถึง การทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นโดยเรียนรู้จากข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องเกิดขึ้นซ้ำอีก

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1980, p.267) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ คือ กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ ในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

แคนโดลี, และคนอื่นๆ (Candoli, et al., 1992, p.21) กล่าวว่า กระบวนการบริหารวิชาการในโรงเรียน เป็นงานที่มีความละเอียดอ่อนครอบคลุมงานต่างๆ เป็นวงกว้าง การบริหารงานถ้าจะให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารและครูต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิ

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2008, p.93) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการศึกษาระดับ และทุกสถานศึกษา การทำงานอย่างมีระบบแบบแผนเป็นขั้นตอนและกระบวนการนั้น สามารถทำให้ งานในสถานศึกษา มีคุณภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพวิชาการได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งจะ นำมาสู่การบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันจะส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากชุมชน ผู้ปกครอง และรวมไปถึงผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

5. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่ต้องสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายหลายด้านในโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนทุกท่านการที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้เข้าไปในทางเดียวกันจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกท่านเป็นอย่างดีและงานวิชาการมีขอบข่ายงานกว้างขวางหลายสาขาหลายด้านเชื่อมโยงและข้องเกี่ยวกับงานฝ่ายอื่นๆ

ตลอดเวลา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ดังนั้นความสำเร็จของสถานศึกษาจึงอยู่ที่การบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ซึ่งมีผู้ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550, หน้า 30) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 301) กล่าวว่า ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ของประเทศได้กำหนดขอบเขตภาระงานวิชาการที่กระจายอำนาจให้โรงเรียนไว้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สมาน อัครภูมิ (2551, หน้า 271) กล่าวว่า ได้สรุปขอบเขตงานการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การนิเทศและพัฒนารับเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลงานวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) กล่าวว่า ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดทำดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554, หน้า 32-33) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนไว้รวมทั้งหมดมี 9 ด้าน 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารการจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และ 9) การประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ

การดี อนันต์นาวิ (2557, หน้า 281) กล่าวว่า ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ ดังต่อไปนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

มิลเลอร์ (Miller, 1965, p.175) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ประการ นั่นคือการจัดโปรแกรมการเรียนการปฏิบัติตามโปรแกรม การติดตามการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน

เฟเบอร์, และเชียร์รอน (Faber, & Shearron, 1970, p.212) กล่าวว่า การกำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนออกเป็น 6 ด้าน คือ การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดอุปกรณ์การสอน การนิเทศการสอนและการส่งเสริมครู

เซอร์จิโอวานนี, และคนอื่นๆ (Sergiovanni, et al., 1980, pp.267-268) กล่าวว่า ขอบข่ายงานวิชาการมี 5 ส่วน ได้แก่ การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้น การจัดทำโครงการ เพื่อให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การจัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง และการจัดหาวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ

คิมบร็อก, และนันเนอร์รี่ (Kimbrough, & Nunnery, 1988, p.58) กล่าวว่า ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 4 ด้าน ดังนี้ คือ ขอบข่ายด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ขอบข่ายด้านงานการเรียนการสอน (การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน) ด้านงานประเมินผล และด้านจัดหาสื่อสนับสนุนโปรแกรมการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า งานวิชาการของโรงเรียน มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับภาระงานวิชาการที่กระจายอำนาจให้โรงเรียน ขอบข่ายงานวิชาการที่สำคัญควรมี ดังนี้ การวางแผนด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การพัฒนาและใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 9) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพ สถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศ การใช้หลักสูตรการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการปรับปรุงการใช้และพัฒนา หลักสูตร

ภารดี อนันต์นาวิ (2555, หน้า 17) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ การสร้าง หลักสูตรขึ้นมาหรือการปรับปรุงหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้วให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา และสังคม

วิโรจน์ สารรัตน์นะ (2555, หน้า 31) กล่าวว่า แนวคิดของนักการศึกษา หลายคน ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร คือ การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มี อยู่แล้ว หรืออาจสร้างขึ้นใหม่ โดยไม่มีพื้นฐานหลักสูตรเดิมอยู่เลยก็ได้ เพื่อให้หลักสูตรที่ใช้อยู่มี ความทันสมัยต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและ สังคมโดยรวม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 35) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็น การพัฒนาแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษา ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมทั้งลำดับขั้นของ ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบ ความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน

การสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ทาบ (Taba, 1962, p.33) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียน การสอน การวัดผลประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้ จะมีผลกระทบต่อกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร

เซเลอร์, และอเล็กซานเดอร์ (Saylor, & Alexander, 1974, p.54) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายถึงการสร้าเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนด้วย

กู๊ด (Good, 1984, p.33) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้ง การประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 สารแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมิน สถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน บริหารจัดการ การใช้หลักสูตร นิเทศ ติดตามและประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ภารดี อนันต์นาวิ (2555, หน้า 46-47) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่า หลักสูตรไหนควรปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น 2) เป็นผู้ให้คำปรึกษาในการดำเนินการในการพัฒนา หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร 3) เป็นผู้รวบรวมความคิดเห็น หรือความต้องการของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในกรณีที่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงนั้นอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของตน และ 4) ประสานความคิดเห็นระหว่างผู้กำหนดหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตร ในกรณีที่มีการพัฒนาหลักสูตรแล้ว และหลักสูตรจำเป็นต้องนำไปใช้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 142-144) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียน และเป็นตัวจักรสำคัญในการกระตุ้นและชักนำบุคลากรในโรงเรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ผู้บริหารควรมีบทบาทในด้านการบริหารหลักสูตร การบริการหลักสูตร การนิเทศติดตามผล การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และการประชาสัมพันธ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 35) กล่าวว่า ขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ 1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม และเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) นิเทศเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา และ 4) ติดตามประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 36) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้ 1) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชน และท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา 3) การนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4) การบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5) การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 6) การนิเทศการใช้หลักสูตร 7) การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 8) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 18-19) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนมีดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจเจตนารมณ์ ของการจัดการศึกษาของชาติและท้องถิ่น 2) กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม 3) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติการใช้หลักสูตรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 4) ส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด 5) เป็นผู้นำทางความคิดในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นและระดับโรงเรียน 6) กำหนดโครงการกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน 7) กำหนดโครงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ให้ครูใช้ความรู้ ความสามารถได้เต็มที่ และ 8) ประเมินการใช้หลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962, p.2) กล่าวว่า ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียนออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การผลิตหน่วยการเรียนรู้หรือหลักสูตรเฉพาะรายวิชา 2) การนำหลักสูตรหรือหน่วยการเรียนรู้ไปทดลองใช้ 3) การปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกัน 4) การพัฒนากรอบงาน และ 5) การนำหลักสูตรไปใช้และเผยแพร่

สเตอร์แมน (Sturman, 1989, p.115) กล่าวว่า ประโยชน์หรือข้อดีของการกระจายอำนาจทั้งการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรไปสู่สถานศึกษาไว้ ดังนี้ 1) มีความสามารถที่จะตัดสินใจให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของท้องถิ่นได้ดีขึ้น 2) มีศักยภาพที่จะสร้างความกระตือรือร้นระหว่างผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) มีศักยภาพที่จะส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยได้ดีขึ้น โดยชักจูงการดึงให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการตัดสินใจมากขึ้น 4) มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เกิดโครงสร้างการทำงานที่มีลักษณะเป็นนวัตกรรมมากขึ้น 5) มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากขึ้น หลีกเลียงหรือลดการใช้โครงสร้างการทำงานแบบเดิมลง 6) มีศักยภาพในการนำทรัพยากรของรัฐมาใช้ เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการที่เหมาะสมมากขึ้น 7) ลดความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ 8) เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และ 9) ส่งเสริมการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นวัตถุวิสัย

มาช (Marsh, 1997, p.8) กล่าวว่า ผู้ที่จะจัดทำหลักสูตรให้แก่โรงเรียนมาจากหลายแหล่ง จากบุคลากรในโรงเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มบุคคลจากอุตสาหกรรมและชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจนถึงนักการเมือง

สรุปได้ว่า บทบาทในการพัฒนาหลักสูตรเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชน และท้องถิ่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษารวมถึง การนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ต้องมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ความหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 11) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึงกระบวนการจัดประสบการณ์โดยใช้รูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ที่กำหนดโดยที่การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ว่าเป็นระบบ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 44) กล่าวว่า งานด้านการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำ แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุดและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนให้ เพียงพอกับความต้องการ

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 406) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมครูและเด็กทำร่วมกันถ้าจะแยกออกเป็นสองส่วน เป็นการเรียน คือ กิจกรรมที่เด็กทำและการสอนคือกิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างต้องทำไปพร้อมๆ กัน จึงเรียกว่า การเรียนการสอน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนจัด เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 72) กล่าวว่า การสอนมีคำอยู่ 2 คำ ได้แก่ การเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรม ระหว่างสอน เป็นต้น การสอนจะดำเนินไปด้วยดีต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ตัวป้อน (input) หมายถึง ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น 2) กระบวนการ (process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอนเป็นการวางแผน และเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการสอนและการประเมินผลการสอน และ 3) ผลผลิต (products) หมายถึง ผลสมบรูณ์ของผู้เรียนจากการวัดประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียน และเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร เป็นต้น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 67) กล่าวว่า การจัดงานวิชาการในสถาน ศึกษา ผู้บริหารควรมีการปรับปรุงงานวิชาการให้ด้อยู่เสมอ หมายถึง งานวิชาการในด้านการเรียนการสอน ที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ 1) การจัดตารางสอน 2) การจัดทำแผนการสอน 3) การจัดครูเข้าสอน 4) การจัดครูสอนแทน 5) การแบ่งกลุ่มการเรียน และ 6) การสอนซ่อมเสริม

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 81) กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบและบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 6) กล่าวว่า ลักษณะ ของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นไปเพื่อ พัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน 2) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีควรเร่งให้ผู้เรียนได้แสดงออก และมีส่วนร่วม ในการเรียนการสอน 3) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีควรให้โอกาส และเห็นความสำคัญของผู้เรียน ทุกคนในชั้นเรียน และ 4) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ควรฝึกฝนวิธีการแสวงหาความรู้และวิธีการ แก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียน

โพสเนอร์ (Posner, 1992, p.128) กล่าวว่า งานด้านการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุดและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอ กับความต้องการ

มาร์ช (Marsh, 1997, p.15) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระกิจกรรม โดยมีการส่งเสริมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ผ่านสิ่งแวดล้อม หรือการฝึกฝน และประสบการณ์ที่ได้รับ และพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรติดตัวไปตลอด

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2008, p.32) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมครูและเด็กทำร่วมกันถ้าจะแยกออกเป็นสองส่วน เป็นการเรียน คือ กิจกรรมที่เด็กทำ และการสอน คือ กิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างต้องทำไปพร้อมๆ กัน จึงเรียกว่า การเรียนการสอน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนจัด เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนได้จัด กิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดี ประกอบด้วยการจัดตารางสอน การจัดทำแผนการสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน การสอนซ่อมเสริม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนตามแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร เนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการ การประเมินผล

2.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 147) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี 3) นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลายแห่งและเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน 4) เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี 5) เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบ 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด มากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัวเพียง

คำตอบเดียว 7) ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ 8) ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 151-161) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังนี้ 1) การจัดประมวลการสอนหรือโครงการสอน โดยเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษาแล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ ตามความเหมาะสมแต่ครบตามหลักสูตรกำหนด 2) การจัดแผนการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจและความสามารถ 3) การจัดทำตารางสอนซึ่งเป็นการกำหนดวิชาและเวลาเรียนโดยละเอียด 4) การจัดชั้นเรียนเป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าชั้นเรียน 5) การจัดครูอาจารย์เข้าสอน 6) การสอนซ่อมเสริม 7) การเลือกตำราเรียน 8) คู่มือครูในงานวิชาการ เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานด้านวิชาการของครู - อาจารย์ 9) การจัดทำคู่มือให้นักเรียนนักศึกษา และ 10) การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 5) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการสอนให้ครูเพื่อให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3) ฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ 4) การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหา 5) การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง 6) การส่งเสริมให้รักการอ่าน การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ให้สมดุลกัน 7) ปลูกฝังค่านิยมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระกิจกรรม 8) จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 9) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ประกอบการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และ 10) จัดให้มีการนิเทศในกลุ่มสาระต่างๆ เน้นการนิเทศแบบร่วมมือ ช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น เพื่อนช่วยเพื่อนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตามความเหมาะสม

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 12 - 13) กล่าวว่า บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้ ดังนี้ 1) การเตรียมการ ประกอบด้วยการศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนการเตรียมแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า จัดทำแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ไว้อำนวยความสะดวก เตรียมการวัดและประเมินผลให้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้และครอบคลุมกระบวนการ 2) บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะที่ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สนับสนุนและเสริมแรงให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ติดตามตรวจสอบการทำงาน ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมบรรยากาศที่เป็น

กัลยาณมิตร และ 3) บทบาทด้านการประเมินผล ผู้สอนจะต้องดำเนินการตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนได้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยควรเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัด และประเมินผลทุกครั้งและการวัดควรให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้นการวัดจากสภาพจริงจากการปฏิบัติและจากแฟ้มสะสมงาน โดยอาจกำหนดผู้ประเมินเป็นผู้เรียนหรือผู้ปกครองร่วมด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 8) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี มีดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องชัดเจน และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดของการสอน 2) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้ฝึกทักษะที่จำเป็น 3) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรม ความรู้สึกริเริ่มของผู้เรียนในทางที่ดีและมีประโยชน์ 4) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับวัยและประสบการณ์ช่วงความสนใจ ระดับบุคลิกภาพและความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน 5) กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเป็นสื่อกลางในการบูรณาการ เนื้อหาวิชาการ ประสบการณ์ สิ่งที่เกิดขึ้น 6) กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องมีสาระที่น่าสนใจ 7) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรสร้างและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง 8) กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีส่วนของการพัฒนา ในเรื่องของการทำงานร่วมกัน 9) กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องไม่มุ่งเน้นการแข่งขันผลการแพ้ชนะมากเกินไป 10) กิจกรรมการเรียนการสอน ต้องสามารถปรับเนื้อหาและประสบการณ์ให้เป็นรูปธรรมที่แสดงออกได้ และ 11) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรระบุชัดเจนถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนจะสามารถกระทำได้ และต้องสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังจากกระบวนการเรียนเสร็จสิ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 34-35) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระกิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม 3) จัดให้มีนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศ

แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม และ

4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

โพสเนอร์ (Posner, 1992, p.151) กล่าวว่า การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนจึงต้องจัดระเบียบและขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานที่ ห้องเรียนและตัวผู้เรียน 2) พัฒนาโดยการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพัฒนานวัตกรรมในแต่ละบทเรียน โดยเน้นด้านความรู้และด้านกระบวนการ 3) พัฒนาจัดหาสื่อ เครื่องมือช่วยในการใช้สื่อการสอน ICT ช่วยในการจัดการเรียนรู้ 4) สร้างและพัฒนาวัตกรรมการเรียนและกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และสนุกสนานกับการเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ 5) ปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้มีบรรยากาศเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ 6) เชื่อมโยงห้องเรียนให้มียุทธศาสตร์ในห้องและนอกห้องเรียนสู้องค์ความรู้ที่เป็นสากลโดยใช้สื่อที่จัดทำขึ้นเองและสื่อออนไลน์ 7) มีการวัดผลประเมินผลเพื่อการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนสนับสนุนผู้ที่เรียนดี เก่ง ให้ได้ศึกษา และซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่อนโดยใช้บทเรียนออนไลน์และบทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับผู้ปกครอง และ 8) ประเมินผลทุกระยะ เพื่อให้ทราบสภาพจริงแก้ไขและวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ฮอย, และมิสเกล (Hoy, & Miskel, 2008, p.12) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้อาจมาจากการใช้เทคนิคในการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นไปที่ความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลทางด้านความรู้และพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนและไม่มีคำอธิบายไหนอธิบายได้ดีที่สุด

ฟราย, เก็ตเตอร์ริดจ์, และมาร์แชลล์ (Fry, Ketteridge, & Marshall, 2009, p.12) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี 3) นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลายแห่งและเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน 4) เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี 5) เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบ 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัวเพียงคำตอบเดียว 7) ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ 8) ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า บทบาทในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง 5) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมให้รักการอ่าน การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสาน

ความรู้ให้สมดุลกัน และ 6) การปลูกฝังค่านิยมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระกิจกรรม

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.1 ความหมายความหมายของการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 2-3) กล่าวว่า การวัดผล (measurement) และการประเมินผล (evaluation) ว่า การวัดผลนั้น หมายถึง การกำหนดตัวเลขหรือกำหนดค่าให้กับลักษณะหรือคุณสมบัติตามกฎ ระเบียบที่ระบุไว้อย่างเป็นระบบ ส่วนการประเมินผลเป็นการตัดสินภายใต้เกณฑ์ที่ระบุไว้ โดยใช้ข้อมูลจากการวัดที่เชื่อถือได้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 165-166) กล่าวว่า ในการวัดและประเมินผลมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องหลายคำ ดังนี้ 1) การสอบ (test) หมายถึง การใช้เครื่องมือต่างๆ ในการทดสอบหรือหมายถึงกระบวนการอันมีระบบที่ใช้ในการวัดเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่าขึ้นไป 2) การวัด (measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคล ตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะ ความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ และ 3) การประเมิน (evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพความจริง และการกระทำ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 6) กล่าวว่า การกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา มีการเทียบโอนผลการเรียน โดยคณะกรรมการ และจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมกรณีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ถวิล อรัญเวศ (2560, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า การวัดผล (measurement) เป็นกระบวนการ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่วัด โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพหารายละเอียดสิ่งที่วัดว่ามีจำนวนหรือปริมาณเท่าใด

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2560, หน้า 3) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบผลการจัดการเรียนการสอน ว่าบรรลุตามเป้าหมายเพียงใด การวัดผลเกิดจากการยอมรับความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียน ที่เชื่อว่าผู้เรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ นั่นคือ มนุษย์มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) เชื่อว่าคนเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน และ 2) เชื่อว่าการเรียนรู้ได้เท่ากัน แต่ใช้เวลาไม่เท่ากัน ซึ่งจากความเชื่อดังกล่าวทำให้การวัดผลการศึกษา มีบทบาทหรือต้องทำหน้าที่ ดังนี้ 1) วัดผลเพื่อประเมินผล หมายถึง การวัดผลเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบหรือพิจารณาผลการเรียน โดยสรุปว่า ผู้เรียนแต่ละคนเก่งหรืออ่อน มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดมากน้อยเพียงใด การวัดผลประเภทนี้จะทำหน้าที่

ตรวจสอบว่า เมื่อใช้เวลาเรียนเท่ากันผู้เรียนแต่ละคนเก่งอ่อนมากน้อยกว่ากันเพียงใด และ 2) การวัดผล หมายถึง การวัดผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีเป้าหมายในการค้นหาแก้ไข ข้อบกพร่องในการเรียนจากผู้เรียนเพื่อจะได้ให้การช่วยเหลือซ่อมเสริมข้อบกพร่องเหล่านั้น ถือว่าเป็น การวัดผล เพื่อค้นหาว่าผู้เรียนคนใด ต้องใช้เวลาในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือต้องได้รับการเรียนการสอน ด้วยเทคนิควิธีการ หรือสื่อการสอนที่หลากหลายยิ่งขึ้นจึงจะมีความสามารถต่างๆ ใกล้เคียงกับผู้เรียน อื่นๆ จึงเป็นการวัดผลระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอน คือสอบวัดเมื่อจบเนื้อหาบ่อยๆ เป็นระยะๆ ไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 408– 409) อธิบาย และให้หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า การวัดผลและการประเมินผลการเรียน หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่า นักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพียงใด ผลจากการวัด จะเป็นข้อมูล ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่อง และจุดอ่อนในด้านต่างๆ ได้การปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมีหลัก ดังต่อไปนี้ 1) การประเมินผล ก่อนการเรียนเป็นหน้าที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องประเมินเริ่มต้นการเรียนการสอนในแต่ละวิชา แต่ละ หน่วย แต่ละบทเรียน เพื่อดูว่านักเรียนแต่ละคนควรที่จะเริ่มต้นเรียนที่จุดใด 2) การประเมินผล ระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และในแผนการสอนหรือไม่ และ 3) การประเมินผลปลายภาคเรียนเป็นการประเมินให้ครอบคลุม ทุกจุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์หรือจุดประสงค์ปลายทางที่เป็นตัวแทนของ จุดประสงค์ทั้งหมดมาประเมินเพื่อดูผลการเรียน โดยสรุปว่า เรียนมาตลอดภาคเรียนแล้วมีผลเป็นอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 42) กล่าวว่า การเทียบโอน ผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

กรอนโลน, และลินน์ (Gronlund, & Linn, 1990, p.5) กล่าวว่า การวัดผลเป็น กระบวนการให้คำอธิบายที่เป็นตัวเลขตามระดับที่แตกต่างกันแก่คุณลักษณะของแต่ละบุคคล ส่วนการประเมินผลเป็นการตัดสินค่าของผลที่ได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

แคนโดลี, และคนอื่นๆ (Candoli, et al., 1992, p.52) กล่าวว่า การเทียบโอนผล การเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด แนวระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และ นำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียน ที่เกิดจากการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่ง

3.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

จันทราณี สงวนนาม (2553, หน้า 148) กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินผลการเรียนรู้ ต้องดำเนินการ 3 ระดับ ดังนี้ 1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยวิธีการที่หลากหลายและควรทำอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การประเมินผลระดับสถานศึกษาเป็นการประเมิน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย และ 3) การประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินระดับชาติในกลุ่มสาระที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศและกลุ่มสาระอื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 20-21) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการวัดและประเมินผลว่า มีความมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้ 1) จัดประเภทหรือจัดตำแหน่ง (placement) 2) เพื่อวินิจฉัย (diagnosis) 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ (assessment) 4) เพื่อพยากรณ์ (prediction) และ 5) เพื่อประเมินผล (evaluation)

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 200) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินผล ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 2) มาตรฐานในการสอบวัดผล เช่น การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง 3) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก 4) พยายามส่งเสริมครูให้ความรู้ทางด้าน การวัดและการประเมินผล

โดยการฝึกอบรมการประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผล ข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ 5) การจัดตารางสอบ ห้องสอบ ระเบียบในการสอบและการคุมสอบ และ 6) มีการประเมินผลการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) ประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไป ในกระบวนการเรียนการสอน 2) จัดทำระเบียบแนวทางปฏิบัติการวัดผลและประเมินผล 3) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน และ 4) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 20-22) กล่าวว่า ความมุ่งหมายการวัดและประเมินผลว่ามีหลายประการซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน 2) เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน 3) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 4) เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู 5) เพื่อตัดสินผลการเรียน 6) เพื่อจัดตำแหน่งหรือจัดประเภท 7) เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ 8) เพื่อพยากรณ์หรือทำนาย และ 9) เพื่อประเมินค่า

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 35) กล่าวว่า แนวทางปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน และ 4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษา และสถานประกอบการอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ 5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สรุปได้ว่า บทบาทในการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน 4) จัดให้มี

การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ อื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ 5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 12) กล่าวว่า การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ส่งเสริม และประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นิวๆ ตลอดจนเผยแพร่ผลงาน ผลการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและ งานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (2554, หน้า 5) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เป็นการวิจัย ที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเองและ กลุ่มเพื่อนร่วมงาน ไต่ถามเปลี่ยนความคิดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เชื่อถือ ได้ สามารถนำผลการค้นพบมาแก้ไขการเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำ ผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู ในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ รวมทั้งการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจน การเผยแพร่ ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน (2555, หน้า 14) กล่าวว่า การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำ การวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการ สถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2558, หน้า 5) กล่าวว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎี ที่สามารถอ้างอิงอธิบายได้และทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ ได้

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ สามารถนำผลการค้นพบมาแก้ไข การเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

4.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

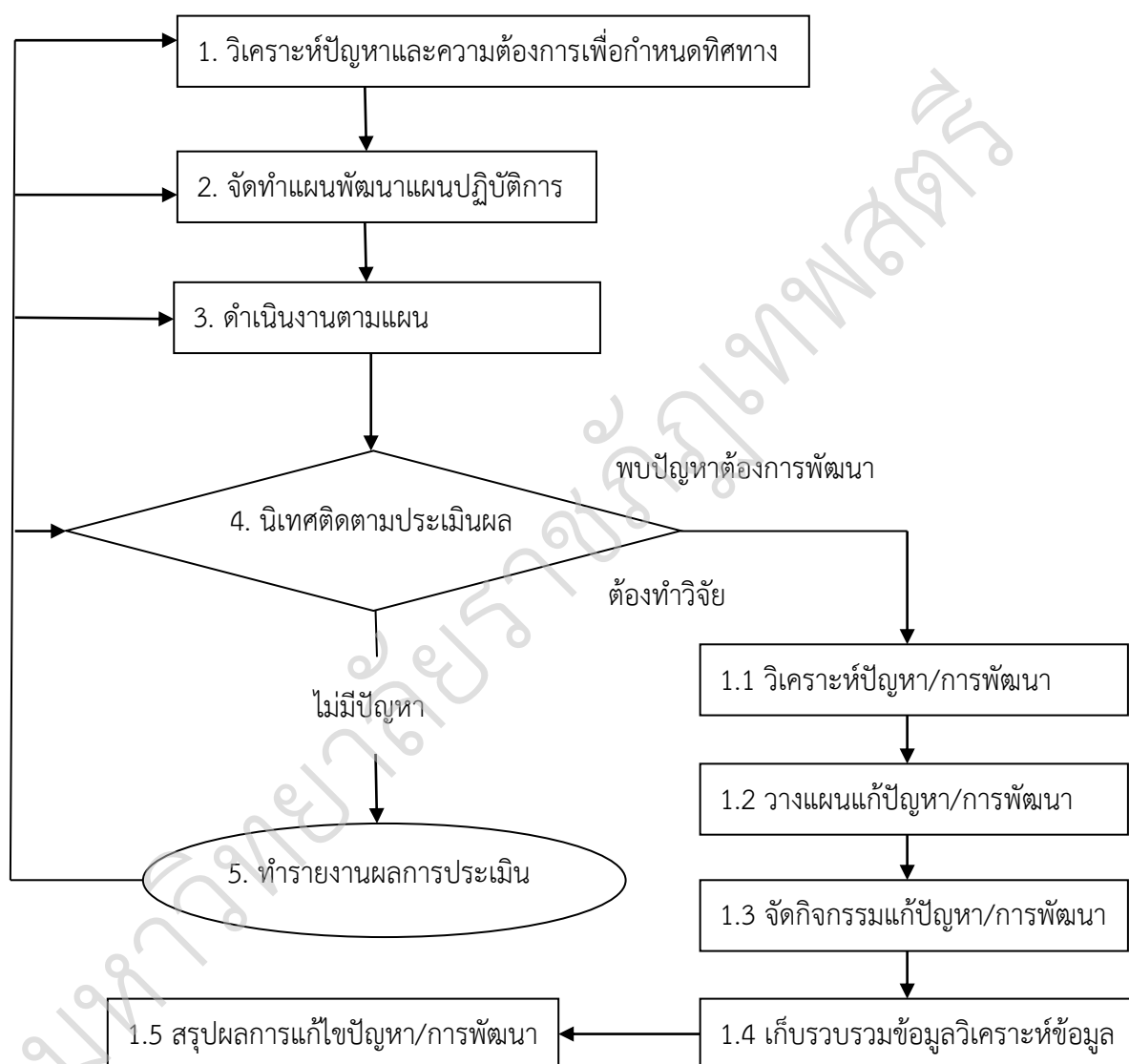
กาญจน์ เรืองมนตรี, และธรินธร นามวรรณ (2554, หน้า 121) กล่าวว่า การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์มาตรฐานการปฏิบัติงาน งานมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาและความต้องการเพื่อ กำหนดทิศทางและวิสัยทัศน์ และแนวทางการแก้ไข ผลพัฒนาสู่ ความยั่งยืน 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ระยะปานกลาง 3-5 ปี แผนปฏิบัติการประจำปี 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 52) กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการ ค้นหาความรู้และแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ สามารถนำผลการค้นพบ มาแก้ไขการเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากการวิจัย เป็นกระบวนการเชิงระบบ ที่ใช้การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งโดยทั่วไปจะ เริ่มต้นจากขั้นการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิด ออกแบบวางแผน และสร้างเครื่องมือวิจัย รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จนถึงขั้นสรุปและรายงานผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, หน้า 2) กล่าวว่า การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ งานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) ประสานความร่วมมือ ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ ผลงาน การวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 21) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบภายในของสถานศึกษา เช่น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และผู้ที่มี บทบาทสำคัญที่สุด ในการทำให้กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี คือ ผู้บริหาร สถานศึกษา ซึ่งจะต้องระดมสรรพกำลังบุคลากรทุกฝ่ายตั้งแต่ ผู้สอน ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา

และชุมชน มาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตามผล และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษากระบวนการต่างๆ ดังกล่าวถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ดังนี้

ภาพ 3 แผนภูมิแสดงการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน (2555, หน้า 21)

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าผู้บริหารได้ใช้กระบวนการวิจัยมาดำเนินการบริหารสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อกำหนดทิศทาง/วิสัยทัศน์จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการ กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน นิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ในกรณีที่ประเมินผลการดำเนินงานแล้วพบว่ามีปัญหารุนแรงหรือพบเรื่องที่ต้องได้รับการพัฒนา ผู้บริหารจะต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานดังกล่าวในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัญหา/พัฒนา 2) วางแผนแก้ปัญหา/พัฒนา 3) จัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา 4) เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และ 5) สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เมื่อสรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เสร็จแล้วขั้นตอนต่อไป คือ การนำผลการวิจัยไปใช้ และประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงานบริหารอีกครั้ง ถ้าพบว่าไม่มีปัญหา จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหรือเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2558, หน้า 2) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และตามแนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กล่าวว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ให้ครูผู้สอนนำกระบวนการการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและศักยภาพของผู้เรียน กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีขั้นตอนการปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผล การแก้ปัญหาหรือพัฒนา การรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 35) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรืองานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่น

สรุปได้ว่าบทบาทในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรืองานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

5.1 ความหมายของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 277) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายระหว่างครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือชนิดต่างๆ เช่น แผนฟิล์ม โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น รวมถึงสื่อประเภทเทคนิควิธีการ คือ เกม การเล่นบทบาทสมมติและวิธีการนำเสนอ เนื้อหาการสอน แบบต่างๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย

ภารตี อนันต์นาวี (2555, หน้า 99) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การทำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการนำมาเป็นตัวกลางให้การศึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาและเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับผู้สอนและผู้เรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 12) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอน รวมถึงการผลิต และจัดหาสื่อต่างๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 277) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหะหรือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 407) กล่าวว่า ความหมายของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ครูและนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 9) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารวิชาการ ส่งเสริมให้ครู ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการ

5.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 71) กล่าวว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้ 1) จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์เป็นสื่อการเรียนรู้ 2) ศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ 3) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียนและผู้สอน 4) ศึกษาและจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลายสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 5) ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ 6) จัดหาสื่อหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาและในชุมชนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาสื่อ 7) จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ชุมชนและสังคมอื่น และ 8) จัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 6) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการประเมินผลและพัฒนากการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 49) กล่าวว่า สื่อต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำหรือจัดหามาใช้ เพื่อการเรียนรู้ต้องเชื่อมั่นได้ว่าให้สาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีความหมาย มีคุณค่า มีห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ผู้สอนและผู้เรียนต้องได้รับการชี้แนะและฝึกให้รู้จักคิดแสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, หน้า 23) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนา งานด้านวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น และ 5) การประเมินผล การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 277) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีดังนี้ ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ ประสานความร่วมมือ ในการผลิตสื่อ จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัด การเรียน การสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการประเมินผลและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

ฉัตรชัย ขวตชัยภูมิ (2556, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ ประสบผลสำเร็จนั้น ครูผู้สอนจะต้องทำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้ง ไปกับ การผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ วัตถุประสงค์ เนื้อหา 2) วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา 3) ออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรพิจารณาลักษณะของกิจกรรม 4) วิเคราะห์ กิจกรรมการเรียนรู้ 5) จัดเตรียม สื่อการเรียนรู้ อาจจะมีผลิตขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงจากของเดิม 6) นำไปใช้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ และ 7) ประเมินผลสื่อ

สรุปได้ว่าบทบาทในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนางานวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 5) ประเมินผลและพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

6.1 ความหมายของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 177) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ธাত্রี สุภเสถียร (2552, หน้า 77) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในชุมชนที่มี คุณค่าต่อการศึกษาที่โรงเรียนสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมี

ความรู้ตามจุดประสงค์ได้ ซึ่งได้แก่ แหล่งโบราณสถาน แหล่งโบราณวัตถุสถานที่ทางราชการ บุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและ ขนบธรรมเนียมประเพณี

ชัยศ อิมสุวรรณ (2552, หน้า 12) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง เป็นแหล่งที่บุคคลสามารถ เรียนรู้ได้ตามความสนใจ ตามศักยภาพและโอกาส ตามความสามารถ โดยจะเรียนรู้ได้อย่างไม่เป็นทางการแหล่งการเรียนรู้ จึงเป็นที่เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในสังคม

วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2554, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการ ภูมิปัญญาชาวบ้านและประสบการณ์อื่นๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 12) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

นรรชต์ ฝืนเชียร (2559, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

วรพงศ์ ผูกภู (2561, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลความรู้ ทั้งที่อยู่ในตัวบุคคล สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสบการณ์ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 43-48) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 9) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งและ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้

6.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

ชาติรี สุภเสถียร (2552, หน้า 24) กล่าวว่า การนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้สัมผัสสภาพที่แท้จริง โดยเฉพาะเรื่องที่เขาได้พบเห็น และสัมผัสในชีวิตประจำวัน ยิ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งจะนำไปสู่แนวคิดในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองและชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งควรเน้นเรื่องการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552, หน้า 77) กล่าวว่า ประโยชน์และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้มี ดังนี้ 1) ช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ช่วยให้ระบบข้อมูลข่าวสารได้ตีพิมพ์เผยแพร่ และนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการอย่าง กว้างขวางมากขึ้น 3) ช่วยพัฒนาระบบการจัดการความรู้มีความกว้างขวางมากขึ้นหรือที่เรียกว่าการศึกษาไร้พรมแดน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการสร้างเครือข่ายได้อย่างทั่วถึง 4) เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย 5) ช่วยรักษาภูมิปัญญาของบุคคลหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาในระยะยาว และ 6) เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ชุมชนและเป็นที่พักพิงทางด้านวิชาการในการ ประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 50) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

นรรชต์ ฝันเชียร (2559, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า ประเภทของแหล่งการเรียนรู้ ได้หลายลักษณะตามรูปแบบของแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ 1) แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ 2) แหล่งการเรียนรู้ที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา แปลงเกษตร และแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น วัดวาอาราม ตลาด พิพิธภัณฑ์ และ

สวนสัตว์ เป็นต้น 3) แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ที่ได้รับเชิญมาให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องวิชา เช่น นักดับเพลิง พ่อครัว หรือ วิทยากรตามแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และ 4) แหล่งการเรียนรู้ดิจิทัล หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่มาจากเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ เช่น ข่าวสารออนไลน์ ยูทูบ และข้อมูลที่ค้นคว้าได้ในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

วรพงศ์ ผูกภู (2561, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 7 ด้าน คือ 1) ข้อมูล/ชุดความรู้ หรือสิ่งที่ได้จากแหล่งที่มาของความรู้ มีการนำมาเรียบเรียงให้เป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ สามารถทำความเข้าใจได้และพร้อมต่อการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ 2) ผู้ให้ข้อมูล/ผู้ถ่ายทอด คือ บุคคลที่สามารถบอกเล่าหรือถ่ายทอดข้อมูล ชุดความรู้ต่างๆ แก่ผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ และสร้างประสบการณ์ได้ 3) การออกแบบและการจัดลำดับ คือ ขั้นตอน วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการเผยแพร่ หรือการนำข้อมูล เนื้อหาความรู้มาถ่ายทอดให้กับผู้สนใจ 4) กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ คือ กิจกรรมและกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ 5) สื่อการเรียนรู้ คือ สื่อรูปแบบต่างๆ ที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการได้ฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว 6) สถานที่ คือ แหล่งที่มาของความรู้เป็นสถานที่จัดการเรียนรู้ เพราะจะสามารถเรียนรู้ได้จากสถานที่จริง และ 7) การบริหารจัดการ คือ การบริหารจัดการที่เป็นระบบชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่เป้าหมายของแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 55) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญ ดังนี้ 1) ให้มีการวางแผนจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้แก่ครู 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งสื่อของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน และ 5) นิเทศ ติดตาม ผลการการปฏิบัติงานของบุคลากร เกี่ยวกับการผลิต จัดทำ ใช้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 36) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง 2) การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง 3) การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน และ 4) การส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่าบทบาทในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตใกล้เคียง 2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่น หน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง 3) จัดตั้ง จัดหา และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา และ 4) ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เข้าร่วมกันส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

7.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 2) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรง ให้มีการปรับปรุงการสอนด้วยตัวครูเองอย่างสม่ำเสมอหรือสืบสวนข้อมูล เพื่อนำผลมาใช้ปรับปรุงการสอนซึ่งวิธีการดังกล่าว จะเรียกว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research)

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 5) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา กับคณะครู ในโรงเรียนร่วมประชุม ปรึกษาหารือ ทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนปรับปรุงคุณภาพบุคลากรในโรงเรียน

จันทร์ธานี สงวนนาม (2553, หน้า 153) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียน ให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 22) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักประชาธิปไตยในการนิเทศ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 55) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้และการรับการนิเทศ ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศ การกำหนดและการมอบหมายงานการนิเทศ ให้แก่ บุคลากร การรับและการประสานงานการนิเทศจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนการหาแหล่งวิทยาการและการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การปฏิบัติการนิเทศและการนิเทศเชิงระบบ ทั้งนี้เป็นภาระหน้าที่

ของผู้ที่รับผิดชอบในการให้การนิเทศที่ต้องติดตาม ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนให้ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาเป็นประการสำคัญ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครู เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นความร่วมมือร่วมใจและประสานงานร่วมกันระหว่างครูและผู้นิเทศในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาและเป็นกระบวนการของความร่วมมือกับผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นการช่วยเหลือ แนะนำ เพื่อปรับปรุงการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นการช่วยเหลือครูให้สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

จันทร์ธานี สงวนนาม (2553, หน้า 154) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ ดังนี้ 1) การประชุม อบรม ปฐมนิเทศ 2) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) การศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา 4) การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล 5) การสนทนาทางวิชาการ 6) การสาธิตการสอน 7) การพาไปศึกษานอกสถานที่ 8) การสัมมนา 9) การจัดนิทรรศการ 10) การเยี่ยมชั้นเรียน และ 11) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 7-9) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการนิเทศ มีดังนี้ 1) การนิเทศช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ครูทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานทุกด้าน 2) การนิเทศสนับสนุนให้ครูประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง 3) การนิเทศช่วยครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน 4) การนิเทศช่วยกระตุ้นครู ให้มีการวางแผนจัดทำจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน และ 5) การนิเทศเป็นกระบวนการที่ทำทลายความสามารถของครูให้มีความคิดเชิงนามธรรมสูงขึ้นในขณะปฏิบัติงาน

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 7) กล่าวว่า หน้าที่งานบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้ จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ติดตาม ประสานงาน

กับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 32-33) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการเรียนการสอนว่า หมายถึง การดำเนินการอย่างมีขั้นตอน อย่างมีระบบ เพื่อให้ผล ในการนิเทศ ได้รับความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) บทบาทเกี่ยวกับการวางแผน (planning processes) 2) บทบาทเกี่ยวกับการจัดการ (organizing processes) 3) บทบาทเกี่ยวกับการนำ (leading processes) 4) บทบาทเกี่ยวกับการควบคุม (controlling processes) และ 5) บทบาทเกี่ยวกับการประเมินผล (assessing processes)

ไพรวลัย วันทนา (2556, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น ผู้ที่จะทำหน้าที่ผู้นิเทศ จะต้องมีความรู้ที่ดี ดังนี้ 1) ด้านความรู้ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักทฤษฎี การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนองค์ประกอบ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ต้องรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านทักษะ ต้องมีทักษะการสอนในเกณฑ์ดี มีทักษะในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การมองโลกในแง่ดี และมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่ดีด้วย และ 3) ด้านเจตคติ ต้องเป็นคนที่มีลักษณะนิสัยที่ดี มีความสนใจ ตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง มีความสุภาพเป็นกันเอง เสียสละและอุทิศตนเพื่องาน

ไพฑูรย์ ทิพย์สุข (2557, หน้า 22) กล่าวว่า การนิเทศต้องมีกระบวนการ ดังนี้ 1) การเตรียมการและประสานงานการนิเทศ เมื่อผู้นิเทศได้มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น วิเคราะห์ผู้รับการนิเทศ เนื้อหา ภารกิจ สภาพการณ์ต่างๆ มีการสร้างและพัฒนาสื่อและกิจกรรมการนิเทศแล้ว ควรมีการเตรียมการ ประสานงาน และนิเทศการศึกษา และ 2) การปฏิบัติ การนิเทศเป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศ ลงมือดำเนินการนิเทศ ซึ่งควรใช้หลักการนิเทศที่สำคัญๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การทำงานเป็นทีม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลสำเร็จ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า ผู้รับการนิเทศทุกคน สามารถพัฒนาให้บรรลุผลตามศักยภาพได้ ให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 36) กล่าวว่า ได้ให้แนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา 3) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์

การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ฮาริส (Harris, 1975, p.11) กล่าวว่า มีการกำหนดขอบข่ายงานนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้ 1) การจัดหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การเลือกสรร บุคคล 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5) การจัดทำวัสดุอุปกรณ์ 6) การอบรมครูประจำการ 7) การปฐมนิเทศ 8) การบริการพิเศษ 9) ความสัมพันธ์ชุมชน และ 10) การประเมินผล

สรุปได้ว่าบทบาทในการนิเทศการศึกษาเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและ การเรียนการสอนในรูปแบบ ที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา 3) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา 4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

8.1 ความหมายการแนะแนวการศึกษา

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า การแนะแนวว่าเป็นกระบวนการ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองรู้จักและเข้าใจโลกรอบตัวด้วยกระบวนการ กลวิธีและเครื่องมือต่างๆ เพื่อสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการ ที่จะเผชิญปัญหา และปรับตัวได้ด้วย ตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสมจนลุล่วงรอบคอบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุขและทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้เป็นอย่างดี

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 7) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการ ที่ช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองในทุกด้านสามารถใช้ความสามารถของตนในการคิดแก้ปัญหา รู้จักเลือกตัดสินใจ รับผิดชอบและนำตนเอง พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในชีวิต

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 13) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบแนะแนวทั้งวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

กชพร คงประเสริฐ (2556, หน้า 43) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้เราเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล

ชานาภา อัฐมาภักยา (2557, หน้า 41) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้เราเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถทุกด้าน และยังสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (2557, หน้า 151) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง ขบวนการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จัก และเข้าใจตนเอง ยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสมสามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มีระบบ โดยใช้เทคนิค และวิธีการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักตนเองและเข้าใจตนเองในทุกด้านสามารถใช้ความสามารถของตน ในการคิดแก้ปัญหา รู้จักเลือกตัดสินใจ รับผิดชอบและนำตนเอง พัฒนาตนเองด้วยกระบวนการ กลวิธี และเครื่องมือต่างๆ เพื่อสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการ ที่จะเผชิญปัญหา และปรับตัวได้ด้วยตนเอง อย่างถูกต้องเหมาะสมฉลาดรอบคอบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้เป็นอย่างดี

8.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 43) กล่าวว่า การแนะแนวในโรงเรียนแบ่ง ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัวและ สังคม ซึ่งจะทำการช่วยเหลือไปพร้อมๆ กัน โดยนำมาจัดเป็นบริการแนะแนว ซึ่งโดยทั่วไปแบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้ คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า ขอบข่ายของสถานศึกษาในด้าน การแนะแนวการศึกษา วัตถุประสงค์นี้ สถานศึกษาต้องจัดระบบการจัดการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพ ในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยร่วมมือกับครูทุกคนในสถานศึกษา มีการติดตาม ประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่าย การแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

กชพร คงประเสริฐ (2556, หน้า 43) กล่าวว่า การจัดการบริการแนะแนวในโรงเรียน สรุปได้ ดังนี้ 1) การจัดการบริการแนะแนวทางการศึกษาจะต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคน เนื่องจาก นักเรียน ทุกคนย่อมต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนของตนเองและเป็นการบริการด้วย

ความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียม 2) การจัดบริการแนะแนวจะต้องกระทำอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง คือ จัดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ 3) ผู้ทำรายงานแนะแนวจะต้องยอมรับในความสามารถของนักเรียน คือ ต้องเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) การแนะแนวเป็นงานที่วางอยู่บนพื้นฐานกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้นการแนะแนวจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่างทั้งที่เป็นแบบทดสอบและไม่เป็นแบบทดสอบ และ 5) ผู้ทำงานต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นั่นคือจะต้องยอมรับว่านักเรียนแต่ละคนมีอิสรภาพในการเลือกแนวทางการชีวิตของตนเอง

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2556, หน้า 82) กล่าวว่า บริการแนะแนวที่สำคัญ คือ 1) บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยมีข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ผลการศึกษา สุขภาพอนามัย สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความต้องการ เป็นต้น 2) บริการสนเทศเป็นข้อสนเทศด้านการศึกษา ด้านอาชีพส่วนตัว และสังคม เช่น การปฐมนิเทศ การแนะแนวเป็นกลุ่ม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) บริการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลผู้มีปัญหาหรือมีความต้องการ 4) บริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการที่พยายามช่วยเหลือนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วประสบความสำเร็จในการหางานทำ รวมทั้งให้ความสนใจในการหางานให้นักเรียนที่ออกกลางคัน ตลอดจนนักเรียนที่เรียนอยู่ปัจจุบันหางานทำพิเศษนอกเวลา และ 5) บริการติดตามผล เป็นบริการแก่นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากการแนะแนวไปแล้ว ข้อมูลต่างๆ จะย้อนกลับมาปรับปรุงงานแนะแนวและทำกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน

ชนาภา อัฐมกาลยา (2557, หน้า 41) กล่าวว่า การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนสรุปได้ ดังนี้ 1) การจัดการบริการแนะแนวทางการศึกษาจะต้องมุ่งให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เนื่องจาก นักเรียน ทุกคนย่อมต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนของตนเองและเป็นการบริการด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียม 2) การจัดบริการแนะแนวจะต้องกระทำ อย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่อง คือจัดอย่างเป็นระบบมีระเบียบแบบแผน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ 3) ผู้ทำรายงานแนะแนวจะต้องยอมรับในความสามารถของนักเรียน คือ ต้องเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) การแนะแนวเป็นงานที่วางอยู่บนพื้นฐานกระบวนการพฤติกรรมของบุคคลและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของมนุษย์ ดังนั้นการแนะแนวจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกลวิธีต่างทั้งที่เป็นแบบทดสอบและไม่เป็นแบบทดสอบ และ 5) ผู้ทำงานต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคล นั่นคือ จะต้องยอมรับว่านักเรียนแต่ละคนมีอิสรภาพในการเลือกแนวทางการชีวิตของตนเอง

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (2557, หน้า 151) กล่าวว่า งานแนะแนวโรงเรียนเป็นงานที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในเรื่องการเรียน ด้านส่วนตัวและสังคม ด้านอาชีพ

ดังนั้น งานแนะแนวจึงได้บริการแก่นักเรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) บริการรวบรวมข้อมูล จัดทำเป็นระเบียบสะสม จะนำข้อมูลมาใช้ในกรณีของการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษาต่อทุนการศึกษา รายละเอียดสถาบันการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งภาครัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การแก้ปัญหาต่างๆ การสงเคราะห์เบื้องต้น ฯลฯ 2) บริการข้อมูลข่าวสาร เป็นบริการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ให้นักเรียนทราบเพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสาร ข้อมูล แผ่นพับ จัดป้ายนิเทศ ฯลฯ 3) บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาต่อ ส่วนตัว ครอบครัว ด้านอาชีพ การเงิน ปัญหาสังคมอื่นๆ และเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม มารยาทในการเข้าสังคม เสริมสร้างบุคลิกความเป็นผู้นำ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนจะเป็นการให้คำปรึกษา ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม 4) บริการค้นหาตนเอง (จัดวางตัวบุคคล) คือ การสำรวจความสนใจ สำรวจข้อมูลต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับบริการต่างๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละกรณี 5) ติดตามนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพในสถานประกอบการต่างๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และ 6) บริการติดตามและประเมินผล บริการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ที่ได้จัดทำไปแล้วว่ามีผลเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการติดตาม และประเมินผล จะนำมาพิจารณา และจะนำไปแก้ไขในลำดับต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 37) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการแนะแนวการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 2) การแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3) การติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา และ 4) การประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่าบทบาทในการบริหารงานแนะแนวการศึกษา เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 2) การแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา 3) การติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา และ 4) การประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และ 2) ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 37) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการบริหารงานโรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุถึงมาตรฐานคุณภาพตามที่กำหนดไว้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้ที่ได้รับบริการเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของโรงเรียน ระบบดังกล่าว ประกอบด้วย 3 ระบบย่อย คือ 1) ระบบการวางแผน 2) ระบบการควบคุมคุณภาพ และ 3) ระบบการทบทวนและการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 186) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มีความมั่นใจว่า ผลผลิตนั้นมีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ใช้บริการในระดับสากล ซึ่งมีองค์ประกอบที่ทำให้มีคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

ทบวงมหาวิทยาลัย (2561, หน้า 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อประกันว่าคุณภาพการศึกษาได้รับการรักษาไว้และส่งเสริมเพิ่มพูนการประกันคุณภาพการศึกษา จึงรวมถึงกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆ

ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า การดำเนินงานของโรงเรียนตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพที่พึงประสงค์ ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 7) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ไครเยอร์ (Cryer, 1993, p.78) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง แผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การให้การศึกษาระดับสูงจะสนองตอบต่อคุณภาพที่กำหนด เมื่อประมวลมุมมองทั้งหลายจากต่างสถานการณ์ กำหนดกิจกรรมและกระบวนการให้เป็นไป เพื่อบรรลุถึงการสร้างปัญญา (intellect) ความเชี่ยวชาญ (professionalization) และการมีจรรยาบรรณ (code of ethics) ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึง หมายถึง ปฏิบัติการทั้งหลายที่มีแผนและเป็นระบบเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การให้การศึกษาระดับสูงจะได้คุณภาพตามปรัชญาที่กำหนด

มิดเดิลเฮิร์ด (Middlehurst, 1997, p.32) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการภายในหรือเป็นการประกันคุณภาพจากภายนอก การประกันคุณภาพจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าไม่พูดถึงมาตรฐานที่กำหนด มาตรฐานเปรียบเสมือนเครื่องวัด (yardstick) คุณภาพของสิ่งของต่างๆ ที่ต้องการวัด เช่น ผลการปฏิบัติงาน โดยรวมการใช้ประโยชน์ และความปลอดภัย เป็นต้น การศึกษาที่ได้มาตรฐาน คือการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

9.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2551, ย่อหน้า 2) กล่าวว่า วิธีการประกันคุณภาพภายใน

1) การประกันคุณภาพภายในให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงปรัชญา หลักการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และภารกิจ ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ 2) จัดให้มีกลุ่ม ฝ่ายหรือ คณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้รับบริการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 3) พัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น 4) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาและดำเนินงานตามแผนดังกล่าว 5) ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม เพื่อการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา 6) จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเสนอหน่วยงานต้นสังกัด ภาคีเครือข่ายและเผยแพร่ต่อสาธารณชน และ 7) รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรการร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

จันทรานี สงวนนาม (2553, หน้า 155) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาและเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย ดังนี้ 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ 8) การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า ขอบข่ายของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไว้ดังนี้ จัดระบบโครงสร้างให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพศึกษา ของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในเขตพื้นที่

การศึกษา และประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (2556, หน้า 36) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) ประเมินคุณภาพการศึกษา 7) รายงานคุณภาพการศึกษา และ 8) ผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ธีระพงษ์ ศรีโพธิ์ (2558, หน้า 9) กล่าวว่า การดำเนินงานจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ประกอบไปด้วย 1) การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษากระทำ โดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนากิจกรรม/โครงการพัฒนาที่สนองต่อสภาพความจริง มีความเป็นไปได้ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำรายงานการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการ เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้ 3.1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3.2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3.3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 3.4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3.5) จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 3.6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 3.7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 3.8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 37) กล่าวว่า ได้กำหนดขอบข่ายของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) จัดระบบโครงสร้างให้รองรับการจัด

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 3) วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา 4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพศึกษา ของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในเขตพื้นที่การศึกษา และ 7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า บทบาทในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดระบบโครงสร้างให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง 3) วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา 4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพภายในเขตพื้นที่การศึกษา และ 7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

10.1 ความหมายการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 8) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้าใจรับการอบรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามของคน ในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 14) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษา สืบหาความต้องการและสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 7) กล่าวว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น

ประธานพล พลเรือง (2559, หน้า 82) กล่าวว่า การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการโดยความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น

ยุทธนา เกื้อกุล (2561, หน้า 25) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ โดยให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 10) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมทางวิชาการ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

นุชเรศ คำดีบุญ (2564, หน้า 21) กล่าวว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ โดยให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการการส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ โดยให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ และประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมทางวิชาการ ประสพการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

10.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

โรงเรียนบ้านตอรั้ง (2554, หน้า 8) กล่าวว่า แนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้ 1) การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 2) จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น 3) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัด โดยบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชน ท้องถิ่น

ภุริศา รัตนวิจิตร (2554, หน้า 74) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนไว้ ดังนี้ 1) การศึกษา ส้ารวจความต้องการ สนับสนุน งานวิชาการแก่ชุมชน 2) การจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อ การพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และ 3) การส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัด โดยหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา และ 4) การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชน ท้องถิ่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, หน้า 53) กล่าวว่า ได้สรุปการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งนั้น โรงเรียนต้องร่วมมือ บุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อช่วยกันส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียน ตามที่ชุมชนต้องการ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นกำลังสำคัญของชุมชนต่อไป

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 8) กล่าวว่า ขอบข่ายของสถานศึกษาในด้าน การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ไว้ดังนี้ สถานศึกษาต้องมีการศึกษาส้ารวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน โดยจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดย ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชน ท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 40) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการ ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนไว้ ดังนี้ 1) การศึกษา ส้ารวจความต้องการ สนับสนุนงาน วิชาการแก่ชุมชน 2) การจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนา ทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น และ 3) การส่งเสริมให้ประชาชนใน ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยหน่วยงานอื่นที่ จัดการศึกษา และ 4) การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัวย ชุมชน ท้องถิ่น

สรุปได้ว่าบทบาทในการส่งเสริมวิชาการแก่ชุมชน เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) การศึกษา ส้ารวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 2) การจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น และ 3) การส่งเสริมให้

ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา และ 4) การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

11.1 ความหมายการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ภูริศา รัตน์วิจิตร (2554, หน้า 22) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 8) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 14) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ดุซมิ์ บุญกระพือ (2556, หน้า 55) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

วิมล เดชะ (2559, หน้า 25) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาวิชาการศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธนา เกื้อกุล (2561, หน้า 43) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 10) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ สร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นๆ

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

11.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

โรงเรียนบ้านตอรั้ง (2554, หน้า 8) กล่าวว่า แนวทางการปฏิบัติในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา และ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, หน้า 8) กล่าวว่า ขอบข่ายของสถานศึกษาในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ไว้ดังนี้ สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

วิมล เดชชะ (2559, หน้า 23) กล่าวว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา และ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธนา เกื้อกุล (2561, หน้า 26) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ไว้ ดังนี้ 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา และ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 38) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ไว้ ดังนี้

1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา และ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

สรุปได้ว่าบทบาทในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา และ 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1 ความหมายการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, หน้า 8-9) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ภูริศา รัตนวิจิตร (2554, หน้า 12) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจ ศึกษาข้อมูลและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ดุขฎี บุญกระพือ (2556, หน้า 25) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจ ศึกษาข้อมูลและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

วิมล เดชะ (2559, หน้า 61) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับ และสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ยุพธนา เกื้อกุล (2561, หน้า 62) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจ ศึกษาข้อมูลและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, หน้า 10) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การสำรวจ และศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจ ศึกษาข้อมูลและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 บทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

โรงเรียนบ้านตอรั้ง (2554, หน้า 8) กล่าวว่า แนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

- 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา และ
- 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, หน้า 8) กล่าวว่า ขอบข่ายของสถานศึกษาในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาไว้ ดังนี้ ต้องมีการสำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุน

ด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

คุชฎี บุญกระพือ (2556, หน้า 26) กล่าวว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดีและมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษา ข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ และการพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา และ 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 38) กล่าวว่า ได้กำหนดแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการในการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษา และ 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา

สรุปได้ว่าบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการดำเนินการที่ดี และมีประสิทธิผลนั้น ต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลรวมทั้งความต้องการ ในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัด การศึกษา และ 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ระเบียบ วิเศษรัมย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงาน

วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ t-test ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในปานกลาง ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดอบรมส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครู เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการ ขั้นตอน และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รวมถึง อบรมแนวทางการจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา กระตุ้นให้ครูวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

สุพรรณิ กงชุย (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอศรีราชา ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 วัดดูประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน และเพื่อศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอศรีราชา ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอศรีราชา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอศรีราชา ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและด้านการวัดผล ประเมินผล

และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ได้เสนอความต้องการของครูที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอครบุรี ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย โดยการจัดการอบรมศึกษาดูงาน พร้อมกับให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้แก่นักเรียน และมีการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน และ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ การจัดอบรมการจัดทำ สารสนเทศ และการพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ประภาภรณ์ แสงทอง (2557, หน้า 679-692) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 55 คน ครูจำนวน 229 คน รวมทั้งสิ้น 284 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า 1) การวางแผนงาน ด้านวิชาการ คณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระมากที่สุด ผู้อนุมัติ คือ ผู้อำนวยการ มีการวางแผนงาน โดยกำหนดวิสัยทัศน์นโยบาย เป้าหมาย มีการเผยแพร่ในที่ประชุมครู มีวิธี การตรวจสอบและประเมินผล โดยรายงานตามสายการบังคับบัญชามากที่สุด 2) การบริหารและ พัฒนาหลักสูตร กรรมการ คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมากที่สุด ดำเนินการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวางแผนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลจาก ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ปรับปรุงพัฒนาด้วยการนำผล O-NET มาเป็นแนวทางมากที่สุด 3) การจัดการเรียนการสอน จัดครูรับผิดชอบงานสอนตามวุฒิการศึกษา กำหนดการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ จัดวิชาเปิดสอนตามโครงสร้างหลักสูตร จัดทำแผนการสอนโดยผู้ปฏิบัติการสอน ในระดับชั้น และกลุ่มสาระเดียวกัน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติโดยการนิเทศการสอน สอนซ่อมเสริม โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของการสอบกลางเทอมมากที่สุด 4) การนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาครู ครูเป็นผู้รับการนิเทศ โดยโรงเรียนจัดให้มีการประชุมอบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน ผู้นิเทศครู คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด 5) การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พัฒนา ให้มีความหลากหลาย โดยครูใช้วิธีการประเมินผลจากความเข้าใจในเนื้อหาของผู้เรียนมากที่สุด 6) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดตามนโยบายของโรงเรียนและมีการประเมินผลหลังทำกิจกรรม มากที่สุด 7) การแนะแนว มีห้องแนะแนว และติดตามประเมินผลการแนะแนวด้วยแบบสอบถาม มากที่สุด 8) การร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น มีการประสานงานกับ

บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้แก่ชุมชนและร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนที่สังกัดอยู่มากที่สุด 9) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการส่งเสริมการทำวิจัยให้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นนโยบายที่สำคัญ และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อีกมากที่สุด และ 10) การวัดและประเมินผลงานวิชาการ วัดผลประเมินผลจากสภาพจริงและนำผลที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูมากที่สุด

มณฑล โรจนสุทัศน์กุล (2558, หน้า 368-380) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่าย ชลบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่ปฏิบัติจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายชลบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน รวม 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยที่ด้านการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรมาเป็นอันดับสุดท้าย สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยที่ด้านการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรมาเป็นอันดับสุดท้าย และ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมสูงกว่า สภาพปัจจุบัน สำหรับรายด้านนั้น ด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรมีความแตกต่างกันสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรจัดครูผู้สอน ที่มีความสามารถให้เข้าสอนตรงตามวิชาเอก ควรมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนก่อน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มีการดำเนินการประเมินผลตามสภาพจริง และสนับสนุนการศึกษาดูงานด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

รัตติยา ทองสินุช (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชตามขอบข่ายงานวิชาการ 6 ด้าน 2) ศึกษาความแตกต่างของประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารจำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ตำแหน่งวิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) รวบรวมปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 260 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน และสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่, และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และผู้บริหาร ที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 พบความแตกต่างของผู้บริหารที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ คือ ปัญหางบประมาณด้านการจัดซื้อ สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามีไม่เพียงพอ ปัญหาครูมีภาระงานอื่นมากเกินไปจนออกเหนือจากงานสอน

ศรุต บุญโนนแต่ (2558, หน้า 243-251) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อ 1) เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีประสิทธิผล 2) สร้างแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดที่มีประสิทธิผล 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิผล ในด้านปัจจัยนำเข้า (input) มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านกระบวนการ (process) มีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต (output) มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการแบบ POLC มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพ ปัญหาและความต้องการของการบริหารงานวิชาการ โดยรวมทุกด้าน พบว่า ขาดการกำหนดแผนและ ขั้นตอนการทำงาน มีการปรับเปลี่ยนนโยบายและการไม่มีส่วนร่วมของครูและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีความต้องการ คือ การกำหนดแผนการทำงานและนโยบายที่ชัดเจน และให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก และ 10 แนวทางย่อย แนวทางหลัก ได้แก่ 1) แนวทาง หลักด้านปัจจัยนำเข้ามีองค์ประกอบย่อย คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) แนวทางหลักด้านกระบวนการ มีแนวทางย่อย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอน

การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา 3) แนวทางหลักด้านผลผลิตมีองค์ประกอบย่อย คือ ประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 4) แนวทางหลักด้านข้อมูลมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรายงานผลและข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้อง นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยในแต่ละองค์ประกอบมีแนวดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การนำ และ 4) การควบคุม 3) ผลการนำเสนอ และประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มี ประสิทธิภาพโดยรวม พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

อานนท์ คนชัยัน, คมสันที ขจรปัญญาไพศาล, และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ และ 2) ศึกษา แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 316 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมุกดาหารและแบบสอบถามปลายเปิดแบบเลือกตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-Test และ F-Test ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามตำแหน่งของผู้บริหารและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร มีดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับศักยภาพความถนัดและความสนใจของ ผู้เรียน ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยประเมินคุณภาพ กำกับติดตาม ตรวจสอบการวัดผล และประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ

อภิชา พุ่มพวง (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 รวมถึงเพื่อ ตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหาร วิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหาการบริหารงานวิชาการจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 305 คน จากนั้นศึกษารายละเอียดปัญหาการบริหารงานวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน โดยสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาด้านละ 17 คน สูงสุดตามลำดับ ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านละ 3 คน จำนวน 3 ด้าน และขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหาร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้ครูเผยแพร่งานวิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและนิเทศ ประเมินผลการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน ส่วนด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและการซ่อมบำรุงให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศและประเมินผลการใช้สื่อการสอน สร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย จัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้สอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร และ 3) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ผ่านการยอมรับจากผู้บริหารสามารถใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น

ธัชชัย ภัทรมานิต (2560, หน้า 445–462) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสมุทรปราการ และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน รองผู้อำนวยการบริหารวิชาการ 2 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 16 คน ครูตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 80 คน รวม 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับ และการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น 6 อันดับ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริม และสนับสนุนในการสำรวจความต้องการทางด้านวิชาการของคนในชุมชนใกล้โรงเรียนอย่างน้อย 3 ชุมชน 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง 4) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการแนะแนวการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับครูภายในโรงเรียนทุกคน และ 6) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แนวทาง คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนการประสานความร่วมมือกันของคนในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

พิมพ์ใจ พุฒจตุรัส (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน ขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา และ 3) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูระดับมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 จำนวน 364 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่, และมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีการวิเคราะห์ PNI modified ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 จำแนก ตามประเภทการทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

ไพลิน พิงพิทยากุล (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี 127 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิต ดังนี้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก การวัดผลประเมินผลและเทียบผลการเรียน อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่สอง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในอันดับสุดท้าย 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี มี 12 แนวทาง 1) สนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะชีวิตที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ 3) พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้เหมาะสมกับผู้เรียน 4) สนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีแก่บุคลากร 6) สนับสนุนให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก 7) ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ 8) สนับสนุนให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อ 9) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกให้ 10) ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมทางวิชาการแก่ชุมชน 11) ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าร่วมโครงการที่องค์กรต่างๆ จัดขึ้น และ 12) ส่งเสริมการอบรมด้านวิชาการเพื่อไปเผยแพร่องค์ความรู้แก่ชุมชน

นุชเรศ คำดีบุญ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูค้ำ จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูค้ำ จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูค้ำ จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูค้ำ จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 4 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร

2) การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีผลการประเมินความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีแนวทางการพัฒนาแต่ละด้าน ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร คือ ควบบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตนักเรียน จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนเป็นมาตรฐานเดียวกัน การวางแผนงานวิชาการ คือ ควบจัดเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของโรงเรียน ให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดตารางเรียนของโรงเรียน ลดภาระงานอื่นๆ ของครูที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน คือ ควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย เสริมสร้างจัดบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน การวัดผลและประเมินผล คือ ควรวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตาม สภาพจริง นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้เป็นแนวทางในปีต่อไป และพัฒนานักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพิ่มมากขึ้น

วราพร ลินศิริ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 322 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ซึ่งเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษาการพัฒนา บทความวิจัย และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและ ครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงาน การบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการใน ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอเธียร์ (Atria, 2000, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลกระทบการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ และกระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโก ที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน การศึกษา ครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบผลกระทบของการประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์และกระบวนการวางแผนพัฒนาของครูเมืองชิคาโกที่มีทัศนคติต่อการปรับปรุงโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวางแผนเพื่อปรับปรุงและประกันคุณภาพของรัฐอิลลินอยส์ ส่งผลในทางบวกต่อทัศนคติของครูที่มีต่อ การปรับปรุงโรงเรียน

ฟริตส์ (Floit, 2000, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากภายนอกในกระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีทิศทางสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของรัฐกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 120 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า รายงานการประเมินภายนอกและรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

เจนทรี (Gentry, 2002, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การเผชิญปัญหาการนิเทศการสอนของอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสำรวจทัศนคติของอาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่ง เกี่ยวกับการให้นิยามของคำว่า การนิเทศการสอน กระบวนการในการจัดนิเทศการสอน บรรยากาศที่ช่วยเสริมงานนิเทศการสอน วิธีการที่ใช้เพื่อนิเทศการสอน และโครงสร้างของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ใหญ่ ยังไม่สามารถอธิบายถึงความหมายของคำว่า การนิเทศได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ปัจจัยซึ่งช่วยส่งเสริมงานนิเทศ คือ ความไว้วางใจและลักษณะของการบริหารงาน

ยูเนสโก (UNESCO, 2002, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารวิชาการในระดับมัธยมศึกษาในทวีปเอเชีย มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการในระดับมัธยมศึกษาในทวีปเอเชีย การใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศอินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และศรีลังกา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน จำนวน 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผล การใช้หลักสูตรของครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ

ขาดแคลนเอกสาร หลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัยขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

สเตียกอลล์ (Steagall, 2004, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การสำรวจทัศนคติของ ศึกษานิเทศก์ประจำรัฐแคลิฟอร์เนีย ผู้บริหารระดับอำเภอ อาจารย์ใหญ่และครูเกี่ยวกับการใช้วิธีตรวจ ประเมินด้านการบริหารหลักสูตรเป็นตัวเร่งปฏิบัติการสำหรับการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียน การสอน และพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) วิธีการตรวจประเมินด้าน การบริหารหลักสูตรทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิบัติการสำหรับการเปลี่ยนแปลงและทำให้แนวทางในการเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้วย 2) ศึกษานิเทศก์ควรได้รับการฝึกอบรมทั้งในส่วนทฤษฎีและการปฏิบัติ ด้านวิธีการตรวจประเมินด้านการบริหารหลักสูตรก่อนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจประเมิน 3) ผู้นำระดับอำเภอควรมีการวางแผน เพื่อนำเสนอรายงานด้านการตรวจประเมินในขั้นสุดท้าย และ 4) ผู้นำระดับอำเภอหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดระยะเวลา เพื่อทำการส่งเสริมแนวทางด้าน การตรวจประเมินจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ

โบรฟาย (Brophy, 2006, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเมืองฮาร์ทฟอด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา พบว่า ปัญหา ที่พบมากที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้ เพราะครูมีงานในหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากการสอน มีเวลา ที่จะเตรียมทำสื่อน้อย และไม่มีความชำนาญเรื่องจัดหาสื่อจากคอมพิวเตอร์

สมิท (Smith, 2007, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ของการบริหารงาน วิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสหสัมพันธ์หาค่าคุณ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยที่โรงเรียนที่มี ระบบการบริหารงานวิชาการที่ดีจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นด้วย

กรอสแมน (Grossman, 2009, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงาน วิชาการที่เป็นเลิศ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่ ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการ โดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู

สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครู โดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการนิเทศการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการวางแผน ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล

แองเกลา (Angela, 2011, abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเวอร์จิเนีย วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อการตรวจสอบทางวิชาการ วิสัยทัศน์ โครงสร้าง ประสิทธิภาพโดยรวมและความไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียน พฤติกรรมความเป็นผู้นำการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 54 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูสอนเต็มเวลาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองเวอร์จิเนีย จำนวน 35 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า มุมมองในแง่ดีของครู คือ การสร้างเอกภาพ เน้นประสิทธิภาพโดยรวมและความไว้วางใจของผู้ปกครองนักเรียน สร้างความเป็นผู้นำของการเรียนการสอนและแสดงถึงสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักวิชาการและความสำเร็จของนักเรียน สำหรับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างความเป็นผู้นำการเรียนการสอนและนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 189 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 189 คน ครูจำนวน จำนวน 1,531 คน รวมทั้งสิ้น 1,720 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระมีจำนวนที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่า ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 40 : 60 โดยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 40 จำนวน 130 คน และครู ร้อยละ 60 จำนวน 195 คน

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ครอบคลุมทั้ง 12 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) (สุวรรีย์ ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 139-140)

- 5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาก
- 3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนน้อย
- 1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้และยังได้รับการพิจารณาตรวจสอบขั้นต้นจากคณะกรรมการประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2. การหาความเที่ยงตรง (validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการศึกษา ตลอดจนภาษาที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สุวริย์ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 243-244) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 แต่ถ้ามีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยต้องปรับปรุงและแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา จำนวน 5 คน ให้แต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

0เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

-1เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00

3. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (สุวริย์ศิริโกศาภิรมย์, 2546, หน้า 234-235) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พร้อมแบบสอบถามจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 325 คน ผู้วิจัยส่งด้วยตนเองที่สถานศึกษาของผู้กรอกแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมได้แบบสอบถามกลับคืน 325 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้
 - 2.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
 - 2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
 - 2.3 กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ตามาแนวทางบุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว (2545, หน้า 100)

คะแนนเฉลี่ย 4.50–5.00	หมายความว่า	ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50–4.49	หมายความว่า	ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50–3.49	หมายความว่า	ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนปฏิบัติปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50– 2.49	หมายความว่า	ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนปฏิบัติน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่าปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
บริหารงานวิชาการโรงเรียนปฏิบัติ
น้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

3.1 เมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้การทดสอบ เอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์
การแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher's)
แล้วนำเสนอในรูปตารางความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง ใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์,
2553, หน้า 34)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N แทน จำนวนประชากร
e แทน ความคลาดเคลื่อน

(ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดไว้ เท่ากับ .05)

2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา หรือลักษณะเฉพาะกลุ่ม
พฤติกรรมโดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา จำนวน 5 คน ให้แต่ละคนพิจารณา
ความเห็นและให้คะแนนดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรมนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรมนั้น

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของพฤติกรรมนั้น (สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์,

2553, หน้า 90)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาหรือ ลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (มาธูสร ต่วนชะเอม, 2551, หน้า 71)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้สูตรของ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 153)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนทั้งหมด

5. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มตัวอย่าง

6. สูตรทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 95)

$$1) F = \frac{S_1^2}{S_2^2}, \quad df_1 = n_1 - 1, \quad df_2 = n_2 - 1, \quad S_1^2 > S_2^2$$

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่ามาก
แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าน้อย

ถ้าทดสอบแล้วมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$2) t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}, \quad df = \frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{S_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{S_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2 - 1}}$$

ถ้าทดสอบแล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$3) t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right]}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน สถิติทดสอบที (t-test)
 \bar{X}_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S^2_1	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
S^2_2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 2

7. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) (กานดา พูลลาภทวี, 2539, หน้า 228-230)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ (f-test)
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean of sum squares between groups)
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (mean of sum squares within groups)

9. การทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.) ของ ฟิชเชอร์ (Fisher's) (สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2553, หน้า 299)

$$LSD = t_{\left(\frac{\alpha}{2}, v\right)} \sqrt{MSE \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ	LSD	แทน	ค่าผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณสำหรับการทดสอบ ตัวอย่างกลุ่มที่ i และ j
	$t_{\left(\frac{\alpha}{2}, v\right)}$	แทน	เป็นค่าจากตารางการแจกแจงที่ที่ระดับนัยสำคัญ α และระดับขั้นเสรี V
	V	แทน	ระดับขั้นเสรีของความผันแปรภายในกลุ่มหรือ ความคลาดเคลื่อนของการทดลอง
	MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
	n_i, n_j	แทน	ขนาดตัวอย่างของประชากรที่ i และ j ตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองของข้อมูล (sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของข้อมูล (means squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
* $p \leq .05$	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
$p \geq .05$	แทน	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

4.2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n= 325)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	130	40.00
ครูผู้สอน	195	60.00
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	231	71.10
สูงกว่าปริญญาตรี	94	28.90
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	44	13.50
5 – 10 ปี	71	21.90
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	210	64.60

จากตาราง 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 325 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 60 วุฒิการศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่ จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 71.10 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร

สถานภาพของผู้บริหาร	จำนวน (n= 325)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	166	51.10
หญิง	159	48.90
2. วิทยฐานะ		
ไม่มีวิทยฐานะ	0	0.00
มีวิทยฐานะ	325	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	77	23.70
5 – 10 ปี	103	31.70
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	145	44.60
4. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)	157	48.40
ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)	97	29.80
ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)	71	21.80

จากตาราง 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 325 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 มีวิทยฐานะจำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 ขนาดของสถานศึกษาขนาดของสถานศึกษาเป็นขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน) จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 อยู่เสมอ	4.02	0.56	มาก
2	ผู้บริหารมีจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	3.91	0.84	มาก
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นประจำ	3.83	0.75	มาก
4	ผู้บริหารมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทุกปี	3.99	0.71	มาก
5	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.04	0.76	มาก
6	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.09	0.82	มาก
7	โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกประเด็น	3.92	0.68	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.97	0.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.82) ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.76) ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.75)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกภาคเรียน	4.00	0.68	มาก
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	4.05	0.65	มาก
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.95	0.73	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงสม่ำเสมอ	3.92	0.77	มาก
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูได้ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรัก การอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.97	0.84	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน	4.06	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.48	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารการส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.64) ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.65) ผู้บริหารมีการ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.68) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริง ของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.77)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาทุกปี	3.94	0.71	มาก
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทุกปี	4.01	0.67	มาก
3	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้สม่ำเสมอ	3.93	0.73	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สม่ำเสมอ	4.11	0.58	มาก
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สม่ำเสมอ	4.04	0.60	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงสม่ำเสมอ	3.91	0.58	มาก
7	ผู้บริหารจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นๆ	3.95	0.57	มาก
8	ผู้บริหารมีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานสม่ำเสมอ	3.98	0.64	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.98	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.58) ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.60) ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทุกปี ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่

ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาทุกปี	3.96	0.70	มาก
2	ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาทุกปี	4.02	0.67	มาก
3	ผู้บริหารมีการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.60	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สม่ำเสมอ	4.06	0.77	มาก
5	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.76	มาก
6	ผู้บริหารการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรืองานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.69	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.00	0.45	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.77) ผู้บริหารมีการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.60) ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาทุกปี ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.76)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.99	0.62	มาก
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.93	0.64	มาก
3	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ	3.87	0.60	มาก
4	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.83	0.65	มาก
5	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการจัดหา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนทุกสาระ การเรียนรู้	4.05	0.69	มาก
6	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น	3.82	0.67	มาก
7	ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเป็นประจำทุกปี	3.95	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		3.92	0.56	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการจัดหา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนทุกสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.69) ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.62) ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.67)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.90	0.68	มาก
2	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.74	มาก
3	ผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่นในบริเวณใกล้เคียงสม่ำเสมอ	4.10	0.73	มาก
4	ผู้บริหารมีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง	4.07	0.74	มาก
5	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น อย่างต่อเนื่อง	3.99	0.83	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	3.95	0.57	มาก
7	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.68	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.01	0.49	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.74) ผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่นในบริเวณใกล้เคียงสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.73) ผู้บริหารมีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.68)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.68	มาก
2	ผู้บริหารมีการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมสม่ำเสมอ	3.98	0.70	มาก
3	ผู้บริหารมีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ	4.05	0.64	มาก
4	ผู้บริหารมีการติดตามประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.10	0.70	มาก
5	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นอย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.60	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.04	0.54	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.68) ผู้บริหารมีการติดตามประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.70) ผู้บริหารมีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.60)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนทุกปี	4.06	0.68	มาก
2	ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลการจัดการระบบการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.73	มาก
3	ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.86	0.70	มาก
4	ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.72	มาก
5	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.95	0.74	มาก
6	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.91	0.72	มาก
7	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.83	มาก
8	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.04	0.66	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.96	0.51	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการแนะแนวการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนทุกปี ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.68) ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะ

แนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.66) ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.70)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.98	0.79	มาก
2	ผู้บริหารมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา	3.95	0.80	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	4.08	0.76	มาก
4	ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา	4.18	0.69	มาก
5	ผู้บริหารมีการพัฒนางานตามแผนประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.78	มาก
6	ผู้บริหารมีการติดตามตรวจสอบตามแผนประเมินคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	4.02	0.79	มาก
7	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	4.05	0.95	มาก
8	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.72	มาก
9	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดของกระทรวงอย่างสม่ำเสมอ	4.07	0.85	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.05	0.47	มาก

จากตาราง 11 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.69) ผู้บริหารมีการพัฒนางานตามแผนประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.78) ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.80)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชนทุกปี	4.02	0.72	มาก
2	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชนทุกปี	3.85	0.74	มาก
3	ผู้บริหารมีการจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการทุกปี	4.00	0.49	มาก
4	ผู้บริหารมีการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นทุกปี	3.98	0.69	มาก
5	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาทุกปี	3.90	0.92	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.82	0.64	มาก
7	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.95	0.60	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.93	0.43	มาก

จากตาราง 12 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ

แก่ชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชนทุกปี ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.72) ผู้บริหารมีการจัดความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการทุกปี ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.49) ผู้บริหารมีการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นทุกปี ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.69) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามาร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.64)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐอย่างสม่ำเสมอ	3.94	0.65	มาก
2	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชนอย่างสม่ำเสมอ	4.00	0.69	มาก
3	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ	3.90	0.63	มาก
4	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ	3.84	0.58	มาก
5	ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศและภายนอกประเทศ	4.02	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		3.94	0.47	มาก

จากตาราง 13 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศและภายนอกประเทศ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.60) ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชน

อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.69) ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหารมีการช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.58)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	ผู้บริหารมีการสำรวจศึกษาข้อมูลการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาทุกปีสม่ำเสมอ	4.04	0.63	มาก
2	ผู้บริหารมีการสำรวจความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.90	0.58	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ ของบุคคล ครอบครัว องค์กรอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.60	มาก
4	ผู้บริหารการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.58	มาก
5	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.57	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.95	0.46	มาก

จากตาราง 14 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ผู้บริหารมีการสำรวจศึกษาข้อมูลการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาทุกปีสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.63) ผู้บริหารส่งเสริม

สนับสนุน การพัฒนาวิชาการ ของบุคคล ครอบครัว องค์กรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.60) ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.96$, S.D.= 0.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ผู้บริหาร การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.85$, S.D.= 0.58)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1	การพัฒนาหลักสูตร	3.97	0.46	มาก
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.99	0.48	มาก
3	การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	3.98	0.48	มาก
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	0.45	มาก
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.92	0.56	มาก
6	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.01	0.49	มาก
7	การนิเทศการศึกษา	4.04	0.54	มาก
8	การแนะแนวการศึกษา	3.96	0.51	มาก
9	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.05	0.47	มาก
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.93	0.43	มาก
11	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.94	0.47	มาก
12	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.95	0.46	มาก
รวมเฉลี่ย		3.99	0.27	มาก

จากตาราง 15 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านภาพรวมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.47) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.54) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.43)

ตอนที่4 ผลการเปรียบเทียบ

การทดสอบสมมติฐานเป็นการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ดังนี้

ตาราง 16 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามเพศ

สภาพการบริหารงานวิชาการ	ชาย		หญิง		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.71	0.80	3.80	0.64	1.129	.260
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.01	0.61	4.18	0.51	2.436	.016*
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียนรู้	3.67	0.75	3.85	0.66	2.049	.041*
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.54	0.70	3.65	0.72	1.161	.247
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	3.65	0.69	3.70	0.72	0.537	.228
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.56	0.68	3.61	0.67	0.535	.593
7. การนิเทศการศึกษา	3.58	0.78	3.57	0.73	-0.109	.931
8. การแนะแนวการศึกษา	3.59	0.69	3.69	0.67	1.137	.257
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.75	0.72	3.87	0.69	1.364	.171
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ ชุมชน	3.50	0.76	3.62	0.78	1.322	.211
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.22	0.88	3.33	0.91	0.955	.341
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.29	0.85	3.54	0.78	2.451	.015*
ภาพรวม	3.59	0.61	3.70	0.60	1.468	.143

* $p \leq .05$

จากตาราง 16 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน จำแนกตามเพศโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแตกต่างกันในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. การพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.814	0.407	0.897	.409
	ภายในกลุ่ม	322	114.706	0.453		
	รวม	324	115.520			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	2.471	1.236	3.871	.022*
	ภายในกลุ่ม	322	80.758	0.319		
	รวม	324	83.229			
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.036	0.518	1.025	.360
	ภายในกลุ่ม	322	127.878	0.505		
	รวม	324	128.914			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.004	1.002	1.986	.139
	ภายในกลุ่ม	322	127.683	0.505		
	รวม	324	129.687			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.556	1.278	2.615	.075
	ภายในกลุ่ม	322	123.659	0.489		
	รวม	324	126.215			
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.548	0.274	0.605	.547
	ภายในกลุ่ม	322	114.541	0.453		
	รวม	324	115.090			

ตาราง 17 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.877	0.439	0.768	.465
	ภายในกลุ่ม	322	144.457	0.571		
	รวม	324	145.334			
8. การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.487	1.243	2.730	.067
	ภายในกลุ่ม	322	115.201	0.455		
	รวม	324	117.687			
9. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.167	1.083	2.180	.115
	ภายในกลุ่ม	322	125.733	0.497		
	รวม	324	127.900			
10. การส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.460	0.230	0.388	.679
	ภายในกลุ่ม	322	149.727	0.592		
	รวม	324	150.187			
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.619	0.309	0.386	.680
	ภายในกลุ่ม	322	202.741	0.801		
	รวม	324	203.359			
12. การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.148	0.074	0.107	.898
	ภายในกลุ่ม	322	174.571	0.690		
	รวม	324	174.718			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.678	0.339	0.926	.397
	ภายในกลุ่ม	322	92.600	0.366		
	รวม	324	93.278			

* $p \leq .05$

จากตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.) ดังตาราง 18

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
	\bar{X}	3.85	4.16	4.13
น้อยกว่า 5 ปี	3.85	-	0.31*	0.27*
5 – 10 ปี	4.16	-	-	0.03
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.13	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. การพัฒนาหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.038	2.019	4.582	.011*
	ภายในกลุ่ม	322	111.482	0.441		
	รวม	324	115.520			
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	2.808	1.404	4.417	.013*
	ภายในกลุ่ม	322	80.421	0.318		
	รวม	324	83.229			

ตาราง 19 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
3. การวัดผล ประเมินผล และ เทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	6.571	3.286	6.795	.001*
	ภายในกลุ่ม	322	122.342	0.484		
	รวม	324	128.914			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.344	3.672	7.594	.001*
	ภายในกลุ่ม	322	122.343	0.484		
	รวม	324	129.687			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.873	1.937	4.005	.019*
	ภายในกลุ่ม	322	122.342	0.484		
	รวม	324	126.215			
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.991	0.996	2.227	.110
	ภายในกลุ่ม	322	113.098	0.447		
	รวม	324	115.090			
7. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.066	1.533	2.726	.067
	ภายในกลุ่ม	322	142.269	0.562		
	รวม	324	145.334			
8. การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	7.238	3.619	8.290	.000*
	ภายในกลุ่ม	322	110.449	0.437		
	รวม	324	117.688			
9. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	4.774	2.387	4.905	.008*
	ภายในกลุ่ม	322	123.126	0.487		
	รวม	324	127.900			
10. การส่งเสริมความรู้ด้าน วิชาการแก่ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.677	0.839	1.429	.242
	ภายในกลุ่ม	322	148.509	0.587		
	รวม	324	150.187			
11. การประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	3.544	1.772	2.244	.108
	ภายในกลุ่ม	322	199.815	0.790		
	รวม	324	203.359			

ตาราง 19 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.969	1.984	2.940	.055
	ภายในกลุ่ม	322	170.750	0.675		
	รวม	324	174.718			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.641	1.820	5.138	.006*
	ภายในกลุ่ม	322	89.637	0.354		
	รวม	324	93.278			

* $p \leq .05$

จากตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.) รายละเอียดดังตาราง 20-27

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร

		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.62	3.85	3.90
ขนาดเล็ก	3.62	-	0.22	0.27*
ขนาดกลาง	3.85	-	-	0.05
ขนาดใหญ่	3.90	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจาก โรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.98	4.19	4.20
ขนาดเล็ก	3.98	-	0.20*	0.21
ขนาดกลาง	4.19	-	-	0.01
ขนาดใหญ่	4.20	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 21 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.62	3.78	4.04
ขนาดเล็ก	3.62	-	0.15	0.41*
ขนาดกลาง	3.78	-	-	0.25
ขนาดใหญ่	4.04	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.47	3.57	3.90
ขนาดเล็ก	3.47	-	0.01	0.35
ขนาดกลาง	3.57	-	-	0.33*
ขนาดใหญ่	3.90	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.55	3.75	3.85
ขนาดเล็ก	3.55	-	0.21	0.29*
ขนาดกลาง	3.75	-	-	0.08
ขนาดใหญ่	3.85	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.67	3.92	3.64
ขนาดเล็ก	3.67	-	0.17	0.43*
ขนาดกลาง	3.92	-	-	0.32
ขนาดใหญ่	3.64	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านการแนะแนวการศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.88	4.01	3.81
ขนาดเล็ก	3.88	-	0.20	0.33*
ขนาดกลาง	4.01	-	-	0.12
ขนาดใหญ่	3.81	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	\bar{X}	3.67	3.84	3.64
ขนาดเล็ก	3.67	-	0.06	0.33*
ขนาดกลาง	3.84		-	0.26
ขนาดใหญ่	3.64			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 27 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม โรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีสาระสำคัญที่นำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ
2. สมมติฐานของการค้นคว้าอิสระ
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เมื่อจำแนกตาม เพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการค้นคว้าอิสระ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 189 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 189 คน ครูจำนวน จำนวน 1,531 คน รวมทั้งสิ้น 1,720 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระมีจำนวนที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่า ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 40 : 60 โดยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 40 จำนวน 130 คน และครู ร้อยละ 60 จำนวน 195 คน

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ แบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ครอบคลุมทั้ง 12 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และมีประสบการณ์ทางการวิจัยมาเป็นอย่างดี จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและตัวแปรที่ต้องการวัด แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence : IOC) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อมีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และได้มีการปรับปรุงในเรื่องความชัดเจนของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์

เขต 3 จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 0.70

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 325 ฉบับ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน และนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

สรุปผล

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 325 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 60 วุฒิการศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่ จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 71.10 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 325 คน เพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 มีวิทยฐานะ จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน) จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านภาพรวม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน จำแนกตามเพศโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน จำแนกตามวิทยฐานะ ไม่สามารถดำเนินการวิเคราะห์ได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีวิทยฐานะ

4.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษารายด้านของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ดำเนินการอภิปรายผลในด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับ และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้

1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวราพร สิ้นศิริ (2564, บทคัดย่อ) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้และการรับการนิเทศ ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการนิเทศการกำหนดและการมอบหมายงานการนิเทศให้แก่บุคลากร การรับและการประสานงานการนิเทศ จากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนการหาแหล่งวิทยากรและการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมณฑล โรจนสุทัศน์กุล (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายเอเชีย ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไพสิน พิงพิทยากุล (2563, บทคัดย่อ) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาและเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ

การศึกษาให้กับผู้สอนและผู้เรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรัตยาทองสินุช (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับดี

1.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น ซึ่งด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ส่วนใหญ่เป็นของระดับมหาวิทยาลัยซึ่งไม่พบความสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เป็นปัจจุบัน หากแต่มีความใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของสุพรรณิ กงซุย (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอครบุรี ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอครบุรี อยู่ในระดับมาก

1.6 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นไม่พบว่ามีผลงานวิจัยที่สอดคล้อง หากแต่มีความใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของมณฑล โรจนสุทัศน์กุล (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายเอเชีย ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ

2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน จำแนกตามเพศในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานกิจกรรมทุกอย่างทุกอย่างภายในสถานศึกษา รวมไปถึงการเรียนการสอนของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้การวัดผลและ

ประเมินผล สื่อการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ การวิจัยเพื่อส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอน ให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวราพร สิ้นศิริ (2564, บทคัดย่อ) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาด โรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษาและครู มีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินกิจกรรม ทุกชนิดในสถานศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ มากที่สุด ซึ่งได้แก่ งานด้านหลักสูตรการจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางการเรียนการสอน การจัดครู เข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรัตยา ทองสินธุ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีประสิทธิภาพการ บริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนา การศึกษาการนิเทศติดตามตลอดจน การประเมินผลการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาจึงทำให้ค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม อื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอานนท์ คนขยัน, คมสันที ขจรปัญญาไพศาล, และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามขนาด สถานศึกษามีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้นำเอาผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ 4 ลำดับมาดำเนินการเสนอแนะ ได้แก่

1.1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ควรมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

1.2 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามาร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ควรมีการช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ควรการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.2 ควรมีการศึกษากการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.3 ควรมีการศึกษากการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.4 ควรมีการศึกษากการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

บรรณานุกรม

- กชพร ควงประเสริฐ. (2556). การบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับ
ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา.
- กฤษดา สุภคร. (2552). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการเพื่อรองรับการกระจาย
อำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี
เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กาญจน์ เรืองมนตรี, และจรินทร์ นามวรรณ. (2554). การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรม
การจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- กานดา พูลลาภทวี. (2539). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พิสิกส์ เซ็นเตอร์.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จรุณี แก้วเอี่ยม. (2556). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทาง
การปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).
นนทบุรี : บุ๊คพอยท์.
- ฉัตรชัย ขวดชัยภูมิ. (2556). การบริหารงานวิชาการ. สืบค้น มีนาคม 10, 2565, จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/384902>.
- ชนาภา อัฐมาภักยา. (2557). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชโลทร ปิงเมือง. (2555). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กใน
อำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.

- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. (2552). แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารการศึกษาออกโรงเรียน, 4(6), (มีนาคม), 12.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ดวงแก้ว โพธิ์อ้น. (2550). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามการรับรู้ของบุคลากร ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ดุชนันท์ บุญกระพือ. (2556). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน อำเภอบ้านบึง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). คุณลักษณะของนักบริหารยุคไทยแลนด์ 4.0. สืบค้น พฤษภาคม 5, 2565, จาก <http://www.obec.go.th/news/82582>.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. (2561). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- ทักษิณ จันทรัตนบุปผา. (2554). ความคิดเห็นที่มีต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทัสนี วงศ์เย็น. (2555). การบริหารงานวิชาการ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ. (2555). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิพวรรณ วงษาลาภ. (2558). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนโสตศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ภาคกลางสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธนวันต์ จัยศิริ. (2554). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ คุณภาพมาตรฐานโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบุคลากร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธัชชัย ภัทรมานิต. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษาประจำ จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 12(2), 445-462.

- ชาตรี สุภเสถียร. (2552). การจักระบบและพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของ
โรงเรียนบ้านแหลมเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ พรินท์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
(ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปสองและประเมินภายนอกกรอบสาม. กรุงเทพฯ :
ชาวฟ้า.
- ธีระพงษ์ ศรีโพธิ์. (2558). การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ
โรงเรียน. นครปฐม : กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- นรรชต์ ฝั้นเชียร. (2559). 7 กลยุทธ์ที่ช่วยสร้างชั้นเรียนที่มีคุณภาพ. สืบค้น มีนาคม 19, 2565, จาก
<https://www.truelookpanya.com/education/content/73708/-tearttea-teart-teamet>.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิสแก้ว. (2545). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วน
ประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 3(1), 23-2.
- ประธานพล พลเรือง. (2559). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประภาภรณ์ แสงทอง. (2557). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(3), 679-
692.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2553). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สุเนตรฟิล์ม.
- พระมหาธีรเพชร มาตพงษ์. (2561). การสังเคราะห์รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสยาม.
- พิพัฒน์ กล้าผจญ. (2558). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามทัศนะของครูกลุ่มเครือข่ายทับดินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนครเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส. (2563). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
ภาค 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงาน
เป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ไพฑูรณ์ ทิพย์สุข. (2557). การนิเทศการศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อฯ.
- ไพรวลัย วันทนา. (2556). การนิเทศการศึกษารูปแบบใหม่. สืบค้น มีนาคม 10, 2565, จาก
[https:// A www.gotoknow.org/posts/213347](https://www.gotoknow.org/posts/213347).
- ไพลิน พิงพิทยากุล. (2563) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
_____. (2553). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
_____. (2555). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.
_____. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา .
- ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
_____. (2556). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภูริศา รัตน์วิจิตร. (2554). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงาน เขต
พื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- มณฑล วจนสุทัศน์กุล. (2558). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายเลเซียน. วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(1), 368-380.
- มาตุสร ต่วนชะเอม. (2551). ความพึงพอใจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์
เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.
สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารการศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียนในอำเภอ
คลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ระเบียบ วิเศษรัมย์. (2556). ปัญหาและแนวทางพัฒนา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตยา ทองสินธุ์. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา :
ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- _____ (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา :
ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โรงเรียนบ้านตอรั้ง. (2554). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- วรพงศ์ ผูกภู. (2561). การบริหารสถานศึกษา. สืบค้น ธันวาคม 2, 2564, จาก
<https://www.randdcreation.com/content/4738>.
- วราพร สิ้นศิริ. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาตอนต้นบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร.
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2554). ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษา. สืบค้น
มีนาคม 10, 2565, จาก www.piwde.net/kab2/yebma5.htm.

- วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. (2557). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- วิมล เดชะ. (2559). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็น เพื่อการบริหารทางการศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- วุฒิไกร เลื่อนแป้น. (2552). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการจัดแหล่ง
การเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรุต บุญโนนแต่. (2558). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
15 (ฉบับพิเศษ), 243-251.
- ศศิธรดา พงษ์ไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัย
บัณฑิต เอเชีย, 6(1) (มกราคม – มิถุนายน), 7-11.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2550). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : บัณฑิต.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2558). เอกสารประกอบการสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการ
การจัดทำหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. นครปฐม : ส. ประจักษ์นครปฐม.
- สมคิด มาวงศ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตาม
ความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมศักดิ์ พระเดชกิง. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการจัดการเรียน
การสอน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมาน อัครภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ
(พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซต.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บัณฑิต.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). เครื่องมือการวัดผลและประเมินการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ผู้แต่ง.
- _____. (2560). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. (2554). การบริหารสถานศึกษา. สุรินทร์ : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ครูสภา
ลาดพร้าว.

_____. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการกระจายอำนาจกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

_____. (2552). คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนา ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ
การกระจายอำนาจสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและ
ราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2555). การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

_____. (2562). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2553. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. (2556). การพัฒนาการสอนสร้างสรรค์
กิจกรรมเพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.

_____. (องค์การมหาชน). (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-
2558): ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554) (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท พลัส.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). คู่มืองานการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์. (2564). ข้อมูลสารสนเทศ. เพชรบูรณ์ : ผู้แต่ง.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2556). นโยบายจุดเน้น
การดำเนินงานสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สินธร คำเหมือน. (2550). บทบาทผู้นำของผู้บริหารการศึกษาตามสมรรถนะของครูและผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- สินีนานู พรหมมี. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการบริหารสถานศึกษาตาม
ทัศนะของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
_____. (2554). หลักการบริหารและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ :
ปัญญาชน.
- สุนิสา มัยจิ้น. (2563). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุพรรณิ กงชูย. (2556). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการของครูที่มีต่อ
การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตอำเภอครบุรี ที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพ
ภายนอกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุรนารี.
- สุพล วังสินธ์. (2552). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพิช จ้อยกลาง. (2550). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.
- สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
_____. (2553). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไสว สายยศ. (2553). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนมัธยม
ศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). รายงานการวิจัย เรื่อง จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัญชลี ธรรมะวิถีกุล. (2551). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. สืบค้น มีนาคม 10,
2565, จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>.
- อานนท์ คนขยัน, คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล, และศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน. (2558). แนวทางการพัฒนา
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร. วารสารวิชาการ
แพรวา กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 2(1), 135-151.
- อารียา ศิริบุญยประสิทธิ์. (2554). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อำนาจ มีสมทรัพย์. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Abramson, Mark. A. (1996). In Search the new Leadership. **Leadership**,
10(September), 1-4.
- Angela, M. Allen. (2011). **Academic optimism and instructional leadership in
urban elementary school**. Doctor's Thesis. Virginia : The College of William
& Mary.
- Atria, Joseph P. (2000). The effect of the Illinois quality assurance and improvement
planning process on Chicago publics school teacher attitudes toward school
improvement. **UMI Pre Quest Digital Dissertation-Full Citation & Abstract**,
60(12), 4254
- Brophy, G.M. (2006). A study of the process used by academic affairs administrators at
participating institutions of higher education to select instructional
technology tools faculty use in instruction in undergraduate classes.
Dissertation Abstract International, 24(2), 171-A
- Campbell, R.F., et al. (1978). **Introduction to educational administration** (5th ed.).
Boston : Allyn & Bacon, London: Pitman.
- Candoli, I.C., et al. (1992). **School business administration: A planning approach**.
Massachusetts : Allyn & Bacon.

- Conger, A.J. (1998). **Charismatic leadership in organization**. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Cryer, P. (1993). **Preparing for quality assessment and audit establishing a quality assurance system in higher education**. New York : Human Science Press.
- Deming, W. Edwards (1986). **Out of the Crisis**. Boston : The Massachusetts Institute of Technology Center for Advance Engineering Study.
- Faber, C.F., & Shearron, G.F. (1970). **Elementary school administration: Theory and practice**. New York : Holt Rinchart and Winston.
- Floit, D.J. (2000). The effects of the quality assurance external review on Illinois school reform dissertation. **Doctoral dissertation, Educational Administration, Illinois University**.
- Forest, J., & Kinser, K. (2002). **Higher education in the united states : An encyclopedia**. Oxford : ABC-CLIO.
- Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (2009). **A Handbook for teaching and learning in higher education: Enhancing academic practice** (3rd ed.) New York : Taylor & Francis.
- Gentry, C.G. (2002). A case study: The issues high school principals encounter with instructional supervision. **Dissertation Abstracts International, 63(8), 52**.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of education**. New York : McGraw-Hill.
- _____. (1984). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Gorton, R.D. (1983). **School administration and supervision: Leadership challenges And opportunities**. Boston : Wm. C Brown.
- Griffiths, D.E. (1996). **Human relation in school administration**. New York : Appleton-Century-Crofts.
- Gronlund, Norgman E., & Robertl, Linn. (1990). **Measurement and evaluation in teaching** (6th ed.). Singapore : Macmillan Publishing Compangssive.
- Grossman, R.L. (2009). The case for cloud computing. **IT professional, 11(2), 23-27**.
- Haiman, T., Scott, W.G., & Connor, P.E. (1985). **Management** (4th ed). Boston : Houghton Mifflin.
- Harris, B.M. (1975). **Supervisory behavior in education**. Englewood Cliff. New Jersey : Prentice-Hall.

- Hoy, K.W., & Miskel, C.G. (1996). **Educational administration: Theory, research, and practice** (5th ed.). New York : McGraw-Hill.
- _____. (2001). **Educational administration: Theory, research, and practice** (6th ed.). New York : McGraw-Hill.
- _____. (2005). **Educational administration: Theory, research, and practice** (7th ed.). New York : McGraw-Hill.
- _____. (2008). **Educational administration**. Singapore : McGraw Hill International Editions
- Immegart, G.L. (1988). **Leadership and leader behavior**. New York : Longman Press.
- Jacobs, T.O. (1990). **Military executive leadership**. Measures of Leadership. Greenboro : Center for Creative Leadership.
- Javis, O.T. (1989). **Organizing, supervising, and administering in the elementary school**. New York : Parker.
- Jesse, B. (1999). **Essentials of psychological testing**. New York : Harper & Row.
- Kenneth, L.C., & Jane, L.P. (2000). **Management and information systems organization and technology in the networked enterprise**. (6th ed.). New York : Prentice - Hill.
- Kimbrough, R.B., & Nunnery, M.Y. (1983). **Educational administration** (2nd ed.). New York : McMillan.
- _____. (1988). **Educational administration** (7th ed.). New York : McMillan.
- Knezevich, S.J. (1984). **Administration of public education** (4th ed.). New York : Harper & Row.
- Marsh, C.J. (1997). **Peerspectives: Key concepts for understanding**. Curriculum. London : Falmer Press.
- Middlehurst, R. (1997). **Enhancing quality**. Buckingham : SRHE & University Press.
- Miller, D.E. (1987). **Working with people human resources management in action reading**. New York : Harper and Row.
- Miller, V. (1965). **The public administration of American school of system**. New York : The McMillan.
- _____. (1998). **The public administration of American school system**. New York : McMillan.

- Posner, G.J. (1992). **Analyzing the curriculum**. Boston, Massachusetts : McGraw-Hill.
- Robbins, S.P. (1998). **Organization behavior: Concepts controversies and applications** (8th ed.). New Jersey : Prentice-Hall.
- Saylor, J.G., & Alexander, W.M. (1974). **Planning curriculum for school**. New York : Holt, Rinehart & Winston.
- Sergiovanni, T.J. (1980). **Educational governance and administration**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice- Hall.
- _____. (2004). **Building a community of hope**. Education Leadership New York : McGraw-Hill.
- _____, et al. (1980). **Educational governance and administration**. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Sheldrake, J.R. (1996). **Management Theory from Taylorism to Japanization**. London : International Thompson Business Press.
- Smith, C.W. (2002). **Management: Making organizations perform**. New York : Macmillan.
- Smith, E.W., et al. (1961). **The education's encyclopedia**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Smith, P.A. (2007). Academic optimism and student achievement in urban elementary schools. **Journal of educational administration**, 45(5), 556–568.
- Smith, R.H., et al. (1969). **Management : Making organization perform**. New York : MacMillan.
- Steagall, M. (2004). Perceptions of California superintendents, district-level administrators, principals, and teachers regarding the curriculum management audit as a catalyst for instructional change and improved student achievement. **Thesis Ph.D., The University of California**.
- Sturman, M. (1989). **Don quixote: Notes including life and background of cervantes, chapter summaries and critical commentaries, purpose of the novel, technique and style, characterization, themes, questions of discussion, selected bibliography**. Lincoln, Neb. : Cliffs Notes.
- Taba, H. (1962). **Curriculum development: Theory and practice**. New York : Harcourt, Brace & World.

- UNESCO. (2002). **Learning To Be: A holistic and integrated approach to values education for human development**. Retrieved June 15, 2022, from <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001279/127914e.pdf>.
- Vick, J.M., Furlong, J.S., & Heiberger, M.M. (2008). **The Academic job search handbook** (4th ed.). Philadelphia : University of Pennsylvania Press.
- Yamane, Taro. (1973). **Elementary Sampling Theory**. London : Prentice-Hall.
- Yukl, G.A. (1998). **Leadership in organizations** (4th ed.). NJ : Prentice Hall.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามขนาด ของโรงเรียน และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 สอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านใช้สำหรับการวิจัยจะนำเสนอโดยรวม จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติราชการของผู้ตอบแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณ

ต้องตา สนิทไทย

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

เลขที่แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่อยู่นำข้อความตามความเป็นจริง

1) ตำแหน่ง

1.1) ผู้บริหาร

1.2) ครู

2) วุฒิการศึกษา

2.1) ปริญญาตรี

2.2) สูงกว่าปริญญาตรี

3) ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1) น้อยกว่า 5 ปี

3.2) 5 – 10 ปี

3.3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา และสถานภาพของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่อยู่หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1) เพศ

1.1) ชาย

1.2) หญิง

2) วิทยฐานะ

2.1) ไม่มีวิทยฐานะ

2.2) มีวิทยฐานะ

3) ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1) น้อยกว่า 5 ปี

3.2) 5 – 10 ปี

3.3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

4) ขนาดของสถานศึกษา

4.1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)

4.2) ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)

4.3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง หมายเลข 5 4 3 2 1 ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติใน
โรงเรียนของท่านตามสภาพที่เป็นจริง โดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง การปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่างของการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
0	มีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544	✓					
00	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และ ท้องถิ่น		✓				

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาใน 1
ปีการศึกษา มากกว่า 4 ครั้งต่อปี ส่วนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความ
ต้องการของท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานในด้านนี้ มากกว่า 2 ครั้งต่อปีการศึกษา

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การพัฒนาหลักสูตร							
1	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2560 อยู่เสมอ						
2	ผู้บริหารมีจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง						
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นประจำ						
4	ผู้บริหารมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทุกปี						
5	ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินสถานภาพสถานศึกษามาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
6	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						
7	โครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกประเด็น						
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
8	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกภาคเรียน						
9	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน						
10	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)							
11	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริงของผู้เรียนและให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงสม่ำเสมอ						
12	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูได้ส่งเสริมผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง						
13	ผู้บริหารการส่งเสริมให้ครูปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน						
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน							
14	ผู้บริหารมีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาทุกปี						
15	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทุกปี						
16	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้สม่ำเสมอ						
17	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สม่ำเสมอ						
18	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สม่ำเสมอ						
19	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน (ต่อ)							
20	ผู้บริหารจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นๆ						
21	ผู้บริหารมีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานสม่ำเสมอ						
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา							
22	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษาทุกปี						
23	ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาทุกปี						
24	ผู้บริหารมีการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
25	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สม่ำเสมอ						
26	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ						
27	ผู้บริหารการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรืองานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ						
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา							
28	ผู้บริหารมีการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
29	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (ต่อ)							
30	ผู้บริหารมีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ						
31	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ						
32	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการจัดหาพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนทุกสาระการเรียนรู้						
33	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น						
34	ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นประจำทุกปี						
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้							
35	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
36	ผู้บริหารมีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
37	ผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูและสถานศึกษาอื่นในบริเวณใกล้เคียงสม่ำเสมอ						
38	ผู้บริหารมีการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ต่อ)							
39	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอื่นหน่วยงานอื่น อย่างต่อเนื่อง						
40	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ						
41	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้นอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ						
การนิเทศการศึกษา							
42	ผู้บริหารมีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
43	ผู้บริหารมีการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมสม่ำเสมอ						
44	ผู้บริหารมีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ						
45	ผู้บริหารมีการติดตามประสานงานเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศกับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
46	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การแนะแนวการศึกษา							
47	ผู้บริหารมีการจัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนทุกปี						
48	ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลการจัดการระบบการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
49	ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
50	ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินผลกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
51	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
52	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
53	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
54	ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาเครือข่ายการแนะแนวนอกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา							
55	ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
56	ผู้บริหารมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา						
57	ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา						
58	ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา						
59	ผู้บริหารมีการพัฒนางานตามแผนประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง						
60	ผู้บริหารมีการติดตามตรวจสอบตามแผนประเมินคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ						
61	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ						
62	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอ						
63	ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามตัวชี้วัดของกระทรวงอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน							
64	ผู้บริหารมีการศึกษาสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชนทุกปี						
65	ผู้บริหารมีการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนในด้านวิชาการของบุคคลในชุมชนทุกปี						
66	ผู้บริหารมีการจัดความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการทุกปี						
67	ผู้บริหารมีการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นทุกปี						
68	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาทุกปี						
69	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
70	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น							
71	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐอย่างสม่ำเสมอ						
72	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของเอกชนอย่างสม่ำเสมอ						
73	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ						

ข้อ	รายการที่ดำเนินการ	ระดับของบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (ต่อ)							
74	ผู้บริหารมีการช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ ของเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ						
75	ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศและภายนอกประเทศ						
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา							
76	ผู้บริหารมีการสำรวจศึกษาข้อมูลการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาทุกปีสม่ำเสมอ						
77	ผู้บริหารมีการสำรวจความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา						
78	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุติธรรมอย่างสม่ำเสมอ						
79	ผู้บริหารการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						
80	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ						

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่งปัจจุบัน
1. อาจารย์ ดร. ภัศรกร เลาสวัสดิ์กุล	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
3. อาจารย์ ดร. สรรชัย ชูชีพ	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม	อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปนิตา เนื่องพะนอม	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๒๑๐ /๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิ์กุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๒๐๙/๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๒๑๑/๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการ ค้นคว้าอิสระซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.กัษยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๒๑๒ /๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ชูชาติ พยอม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ ๒๑๓ /๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนิดา เนื่องพะนอม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. เล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามในการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านใน การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (try out) เครื่องมือ
ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/ ๔๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรรณปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายต้องตา สนิทไทย ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครู สถานศึกษาในสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. กัตยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/ว๔๔๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายต้องตา สนิทไทย ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. กัตยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๔๙๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายต้องตา สนิทไทย ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครู สถานศึกษาในสังกัดของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. ก๊วยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/ว๔๙๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วยนายต้องตา สนิทไทย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมทรัพย์ วรปัญญา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นายต้องตา สนิทไทย ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. กัตยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ประวัติผู้ทำค้ำคว่ำอิสระ

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายต้องตา สนิทไทย
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 10 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2520
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	170 หมู่ 10 ตำบลคลองกระจิง อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67170
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านวังขอน ตำบลคลองกระจิง อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2543 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี พ.ศ. 2567 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี